

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Һурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 79 (6514)
АПРЕЛИИН 19
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ТЭЖЭЭЛЭЙ БАЗА БАЙГУУЛХА ХЭРЭГТЭ МТС-үүдэй ҮҮРГЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Тэжээлэй бата бэхи база байгуулха гээшэ ниитын малажалые үгжөөхэ, тэрэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ шухала үндэһэ һуури үгы болоно. Шэнэ табанжэл соо тэжээл үйлэдбэрилгэ нилээд ехээр дээшэлүүлэгдэхэ, тэжээлэй культурануудай талмай үргэдхэгдэхэ, ургасань ехэ болгогдохо байна.

Энэ зорилго бэелүүлхын тулада манай республикын колхозууд, машинно-тракторна станцинууд ехэ хүдэлмэри хэхэ байна. Түбхын түүндэ сабшалангай ургаса эрид дээшэлүүлхэ хүдэлмэринүүдые үргэн далайсатайгаар ябуулха ба тэжээлэй культурануудые тарилга агротехническэ болзорто үнгэргэхэ шухала.

Сабшалангай-мелиоративна хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхын тулада манай орон бүтээсэ ехэтэй хүсэтэ машинануудаар МТС-үүдые хангана. Манай республикын машинно-тракторна станцинууд сабшалан һайжаруулха, намагтай газар хатааха хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ олон механизмуудтай. Имагтал эдэ машинануудые зүбөөр ашаглаха хэрэгтэй.

Колхозно үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые үргэнөөр механизацилха, хүдөө ажахын культурануудай ургасые ба малажалай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ талаар МТС-үүдэй харюусалгые улам ехэ болгохо гэжэ партиин XIX съездын директивэнүүд дотор хэлэгдэнэ. Гэхэ зуура, республикын олон МТС-үүд ниитын малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха асуудалда ёһо тэдыгээр хандадаг зандаа. Энэ шалтагаанһаа боложо олон МТС-үүд сабшалан дээрэ хэгдэхэ хүдэлмэри эхилээдүй байһаар. Заиграйн аймагай Ново-Брянска, Курбын МТС-үүд сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри тодоггүй дээрэһээ сабшалангай газар модо шулууһаань, бороложо ургааһанһаань сэбэрлэхэ хүдэлмэри мүнөө болотор эхилээдүй. Эдэ хоёр МТС-үүд лугомелиоративна машинануудай ябаха маршрут табяадүй, сабшалан уһалха, үтэгжүүлхэ участогуудые тодорхойлоодүй байха юм. Тиихэдэ сабшалан дээрэ хэгдэхэ хүдэлмэринүүдэй договор харьяата колхозуудтаяа Ново-Брянска МТС баталаадүй байна. Эдэ МТС-үүдэй олон механизмууд садьбанууд соогоо хэбтэнэ. Мүн Хориин аймагай Ториин, Бургалтайн МТС-үүд, Яруунын аймагай Үгэтын МТС, Сосновско ЛМС сабшалан һайжаруулха хэрэгтэнь колхозуудта үшөөл мууса туһална. Хориин аймагай Хориин ба Үдын МТС-үүд сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри мүн эхилээдүй байһаар. Сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгые олон машинно-тракторна станцинуудай тоодоггүй дээрэһээ мүнөө республика дотор сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри муугаар ябуулагдажа байна.

Мүнөө сабшалан дээрэ хэгдэхэ хүдэлмэриин халуун үе ерээд байна. Мүнөө үедэ сабшалангай газар модо шулууһаань сэбэрлэхэ, бороложо бургааһыень отолжо хаяха, сабшалан һайрамаар уһалха хүдэлмэринүүд үргэнөөр ябуулагдаха ёһотой. Гадна, сабшалан уһалха, намагтай газар хатааха, ургаса муутай газар хахалан ногоо тарижа үрэжүүлхэ хүдэлмэридэ бэлэдхэхэ саг болоод байна. Машинно-тракторна станцинууд ойрын үдэрнүүдтэ бии байһан механизмуудаа бултыень заһабарилжа дүүргэхэ, сабшалангай ургаса һайжаруулха хүдэлмэри мэнэ гэһээр эхилхэ ёһотой.

Сабшалангай-мелиоративна хүдэлмэри амжалтатайгаар ябуулхын тулада МТС-үүдэй механизмуудые зүбөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, тэдэнэй ябаха маршрут зохёохо, машинануудта шадабаритай кадрнуудые табиха, МТС-үүдэй сабшалангай-мелиоративна отрядуудые бэхижүүлхэ хэрэгтэй. Энэ жэлдэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэхын тулада МТС-үүдэй директорнууд эрид хэмжээ абаха ёһотой.

Сабшалан үндэһөөрнь һайжаруулха, сабшалангай болон бэлшээриин газар уһалха ба хатааха, трактораар үбһэ сабшаха, тармаха, һүрилхэ, силос дараха, тэжээлэй корнеплодуудые тариха гүрэнэй түсэбые МТС бүхэн дүүргэхэ ёһотой. Энэ зорилго бэелүүлхын тулада машинно-тракторна станцинуудай дэргэдэ сабшалангай-мелиоративна ба машинаар үбһэ сабшаха 25 отрядуудые эмхидхэхэ гэжэ «Тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэмжээнүүд тухай» тогтоол соогоо республикын Министрнүүдэй Совет ба КПСС-эй обком МТС-үүдые уялгалһан байха юм.

Сабшалангай газарые зүбөөр уһалха, үтэгжүүлхэ гээшэ ургасыень нилээд ехээр дээшэлүүлдэг арга гэжэ түрүү луговодуудай дүй дүршэл харуулна. Тиимэһээ МТС-үүд колхозуудтай хамта эдэ хүдэлмэринүүдые эмхидхэхэ уялгатай.

Сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ хүдэлмэридэ МТС-үүдэй болон хүдөө ажахын таһагуудай агрономууд ехэ туһаламжа хүргэхэ уялгатай. Эдэ мэргэжэлтэд хадаа сабшалан үтэгжүүлхэ, уһалха хэрэгтэнь колхозуудта туһалха, ургаса дээшэлүүлхэ энэ арга методэй удхашанар тухай колхознигуудта ойлгуулха, үтэг хэхэ тушаа заабари үгэхэ байна. Колхозуудта тэжээлэй севооборот бии болгохо хүдэлмэри эдэнэр ударидаха зэргэтэй.

Малажалай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ хэрэг мүнөө тусгаар удхашанартай асуудал мүн. Тэжээлэй бата бэхи база байгуулангүй энэ хэрэг амжалтатайгаар шиидхэхын аргагүй. Тиимэһээ хүдөө ажахын организацинууд, МТС-үүдэй, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд тэжээлэй база байгуулха асуудал шиидхэхэ хэмжээ дары абаха уялгатай. Малажалые хүгжөөлгэдэхи эгээл шухала энэ асуудал нютагуудтахи партийна, советскэ организацинуудай саг үргэлжын анхаралда байха ёһотой.

Хабарай полевой хүдэлмэриин харюусалгатай үе ерэбэ. Машинно-тракторна станцинууд, колхозууд полевой хүдэлмэриин хажуугаар сабшалан дээрэ хэгдэхэ хүдэлмэри үргэнөөр эрхилхэ, тэжээлэй культурануудай тарилгые агротехническэ эрхим болзорто хэхэ уялгатай. Энэ хадаа тэжээлэй база байгуулха талаар шэнэ алхам болохо байна.

КОНСЕРВЭШЭДЭЙ АМЖАЛТА

Улан-Удын мяханай комбинадай консервнэ заводой хүдэлмэришэд Бурят-Монголой АССР-эй 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байна. Консервэ үйлэдбэрилхэ 5 һарынгаа түсэбые майн 25-да, ургэн хэрэгсэлэй товарнуудые үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые майн 30-да дүүргэхын түлөө тэдэнэр шэн зоригтойгоор ажаллана.

Заводой токарьнууд Н. Юрьев, П. Перегудов, В. Афонькин гэгшэд халаанайнгаа нормые 2—2,5 дахин эрхим шанартайгаар дүүргэнэ. Хүдэлмэришэд Н. Тарасевич, А. Злыгостева гэгшэд хахад жэлэйнгээ даалгабариие дүүргүүтэй байна. Тэдэнэр апрель һарын эхинһээ хойшо ажалай бүтээсые улам дээшэлүүлээ.

Консервын заводойхид үнэтэ материалнуудые арьбалха уялгануудые абаад, амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Комсомолка Г. Хлебникова үнгэрэгшэ 3 һара соо 10 килограмм хадааһа, мастер А. Дульянинов гурба мянган түхэригэй материал арьбалаа.

УЯЛГАЯА АМЖАЛТАТАЙГААР ДҮҮРГЭНЭ

Сэлэнгын шпалозаводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшад республикынгаа 30 жэлэй ойе эрхим бэлэгтэйгээр угтахын түлөө мүнөө тэмсэжэ байна. Ойн баярай хүндэлэлдэ стахановска вахта жагсаад, бүхы хүсэеэ үйлэдбэриин программые дүүргэлгэдэ зорюулһанай ашаар шпала хюрөөдэхэ нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые 12 процентээр үлүүлхэ зуураа, түсэбһөө гадуур 8 мянган шпала хюрөөдөө.

Нүхэр Хуртов начальнигтай цехын коллектив ажалай бүтээсые 21 процент хүрэтэр дээшэлүүлжэ, социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлбэ.

БМАССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Республикын колхозуудта хабарай тарилгын хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһан тухай

Республикын олонхи колхозуудта хабарай полевой хүдэлмэринүүд тон хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна гэжэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглэнэ. Бичурын, Мухаршэбэрэй, Сэлэнгын, Кяхтын ба республикын бусад аймагуудай советскэ болон хүдөө ажахын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, МТС-үүдэй директорнууд ба колхозуудай правленинүүд хабарай тарилгые тон нобшо удаанаар эхилжэ, агротехническэ эрхим болзорнуудые үнгэргэжэ байна. Энэ хадаа бага ургаса хуряаха ба намарай хүйтэндэ ороохото культурануудай хүлдэхэ ябадалда хүргэжэ болохо байна.

Хориин, Хэжэнгын, Түнхэнэй, Прибайкальска ба бусад хэдэн аймагуудай олон колхозууд шииг нойто барихын тула борнойлгые, мүн тэрэшэлэн пар ба намарай парай культивацилга болон лущениие мүнөө хүрэтэрөө эхилээдүй байһаар.

МТС-үүдэй тракторна парк полевой хүдэлмэринүүдтэ бүрин элсүүлэгдээгүй гү, али нэгэ халаанда ашаглагдадаг, олонхи трактористнууд ажалай тогтоогдоһон нормонуудые дүүргэдэггүй, колхозуудай мори унаа тэрэшэлэн хэрэглэгдэдэггүй байгаа. Жэшээнь, Кяхтын аймагта пар ба намарай пар дээрэ шииг нойто бариха хүдэлмэридэ оройдоо 4 колхозууд мори унаа хэрэглэнэ.

Нютагуудтахи советскэ, хүдөө ажахын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд ба агрономууд хабарай полевой хүдэлмэридэ агротехникын бүдүүлигээр эбдэгдэжэ, газарай гүйхэнөөр хахалагдажа ба далантайгаар элдүүрилэгдэжэ байһан баримтануудые обёорногүй. Иволгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо пар ба намарай пар борнойлгодо ехэ далан гаргагдаһан байха юм. Кяхтын аймагай колхозуудта газараа гүйхэнөөр хахалһан баримта бии байна.

Намарай хара таряанай, илангаяа олон жэлэй ногоонуудай ургасын хойноһоо харууһалга муугаар эмхидхэгдэнхэй. Зэдын, Закаменай, Кударын, Мухаршэбэрэй, Түнхэнэй ба бусад аймагуудай колхозуудта эдэ хүдэлмэринүүд оройдоо хэгдэнэгүй. Борнойлгын, намарай ургасада ба олон жэлэй ногоонуудта нэмэлтэ тэжээл үгэхэ эрхим болзорнууд үнгэржэ байна.

Олон колхозуудта, илангаяа Ториин, Зэдын, Яруунын, Сэлэнгын ба Хэжэнгын аймагуудай колхозуудта бүхы үрһэ хүрэнгын гурбанай хоёр хубиһаа ехэнхинь тарилгын кондицида хүргэгдөөгүй. Гэхэтэй хамта, үрһэ хүрэнгэ сэбэрлэлгэ, нара һалхинда хатаан шанаржуулга болон кондиционнобэшэ үрһые гүрэнэй ресурснуудһаа сортовой үрһөөр андалдалга болошогүй удаанаар ябуулагдана.

Зарим МТС-үүдэй тракторна бригаданууд мүнөө хүрэтэрөө прицепщигүүд болон хангалгын бусад персоналаар бүридхэгдөөгүй байха юм. Хабарай тарилгые амжалтатайгаар үнгэргэхын ба үндэр ургаса абахын түлөө социалистическэ мүрысөөн дэлгэрүүлэгдээгүй.

Олон аймгүйсэдкомууд МТС-үүдые ба колхозуудые оперативна бэшээр хүтэлбэрилнэ, хабарай тарилгые жэгдэрүүлэн ябуулха шухала хэмжээ абанагүй.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтоогоо:

Хабарай полевой хүдэлмэринүүдтэхи энэ тогтоол соо тэмдэглэгдэһэн ехэ дутагдалнууд ба алдуунуудые дары зайсуулха, тарилгын урда тээхи элдүүрилгын темп эрид түргэдхэхэ хэмжээ абаха, культура бүхэниие агротехническэ эрхим болзорто тон һайн шанартайгаар тарижа, хабарай тарилгын түсэб колхоз бүхэнэй дүүргэхэ ябадал хангаха, тэрэшэлэн энэ жэлдэ бүхы колхозуудта хүдөө ажахын культурануудай үндэр баян ургаса абахын тулада колхоз бүхэндэ шэнэ прогрессивнэ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхыень БМАССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые, аймгүйсэдкомуудые, МТС-үүдэй директорнуудые ба колхозуудай правленинүүдые уялгалха.

Энээниие дүүргэхын тулада:

Пар ба намарай парай бүхы талмай дээрэ шииг нойто бариха хүдэлмэри тэрэшэлэн намарай хара таряа ба олон жэлэй ногооной тарилга борнойлго ба тэдээндэ тэжээл оруулгые ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэ, энэ хүдэлмэринүүдтэ хүрэхэ хэмжээнэй хүнүүдые, тракторнууд болон мори унаа табиха;

соломын узуурта лущени, пар ба намарай парай культиваци, газар хахалалга болон тарилгын урда тээхи газарай бусад элдүүрилгэ үргэнөөр ябуулха;

эртын ороохото культурануудай тарилга мэнэ гэһээр жэгдэрэн эхилхэ;

полевой хүдэлмэринүүдэй шанарай хойноһоо шанга хиналта табиха, хабарай тарилгада агротехникэ эбдэһэн хүнүүдые харюусалгада хабаадуулха;

полевой хүдэлмэринүүдтэ МТС-үүдэй бүхы тракторнуудые, колхозуудай мори унаае бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха ябадал хангаха, трактористнуудай хүдэлмэриие хоёр халаанда эмхидхэхэ, тракторист бүхэнэй халаанай нормо, мори унаада хүдэлмэрилжэ ябаһан колхозник бүхэнэй үдэрэйнгөө нормо дүүргэхэ ябадал түйлаха.

Тракторна бригадануудые техническэ ба эмхидхэлэй талаар хангалгые һайжаруулха, хоёр халаанда хүдэлмэрилхынь тулада тэдэниие прицепщигүүдээр ба бусад туһалбариин хүдэлмэришэдөөр гүйсэд бүридүүлхэ. Полевой хүдэлмэринүүдтэ ябажа байгаа тракторна бригадануудай хүдэлмэрилэгшэд болон колхознигуудта культурна ажаһуудалай зохихо һайн услови байгуулха.

МТС-үүд ба колхозуудай хоорондохи договорно уялгануудай бэелүүлгые саг үргэлжэ хинан шалгаха, договороор батал һан уялгануудаа МТС-үүд ба колхозуудай зарим хүтэлбэрилэгшэдэй эбдэжэ, бэе бэеэ далдалалсажа, энэ гүрэн түрын удхашанартай хэрэгтэ харша ябадал гаргалгатай эрид шууд тэмсэхэ гэжэ БМАССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерство, аймгүйсэдкомууд уялгалагдана.

Аймгүйсэдкомууд ба МТС-үүдые иигэжэ уялгалха:

бүхы үрһэ хүрэнгээ тарилгын кондицида хүргэхын тулада, мүн гүрэнэй ресурснуудһаа кондиционнобэшэ үрһэнүүдээ сортовой үрһөөр андалдажа абаха тушаа ойрын үдэрнүүдтэ хойшолуулашагүй хэмжээнүүдые абаха. Кондиционнобэшэ ба хороор угаагдаагүй үрһэнүүдээр тарилга хэхые эрид шангаар хорихо;

овощиин, тэжээлэй культурануудай ба олон жэлэй ногоонуудай, мүн хартаабхын үрһые колхозуудай шэлэн абаха ябадал дары хангаха, тэрэшэлэн хартаабхын үрһэнэй дутууе хүсэлдүүлхэ. Овощьной культурануудай болон махоркын рассада ургуулхын тулада парнигуудые хэлгые апрелиин 30 болотор бүхы колхозуудта дүүргэхэ, дахин тариха сагай болоо һаа, хэрэгтэй болохо капустын, томадуудай ба махоркын рассадануудай резервэ байгуулаад, колхоз бүхэндэ рассадна культуранууд болон эртын овощь тарилгые дулаан грядуудта эмхидхэхэ.

Тарилгые богони болзор соо үнгэргэхэбди

☆

(Кабанскын аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагай главна агроном нүхэр А. Квасниковтай хөөрэлдөөн)

☆ ☆

Һүүлэй үедэ урин дулаан үдэрнүүд боложо, манай аймагай колхозууд хабарай полевой хүдэлмэриие эхилбэ. Газарай хүрьһэндэ шииг нойто барихын тула Маленковой, Ворошиловай, Ждановай нэрэмжэтэ, «Красноармеец», «Красное знамя» колхозууд хабарай эртын борнойлгые түргэн темпээр ябуулжа байна. Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо Темлюйскэ МТС-эй 5 трактор хүдэлмэрилжэ, түрүүшын 2—3 үдэр соо 400 гаран гектар пар борнойлоо. Ворошиловай, Ждановай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта Темлюйскэ МТС-эй нүхэд Поломошин, Туробов, Ипатьев, Корытов гэгшэдэй тракторна бригаданууд түрүүшын үдэрһөө эмхитэйгээр хүдэлмэрилнэ.

Эртын борнойлготой нэгэ доро колхозууд намарай хара таряанда нэмэлтэ тэжээл оруулжа эхилэнхэй. XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз 60 гектарта, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз — 180 га, Маленковой нэрэмжэтэ колхоз — 130 га, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз — 65 гектар намарай хара таряанда нэмэлтэ тэжээл оруулаад, энэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. Нэмэлтэ тэжээл болгон суперфосфат, хлортой калий гэхэ мэтын минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэгдэнэ.

Таряанай полинууд дээрэ наг шэбхэ шэрэлгээр соносхогдоһон арбан үдэр аймагай колхозуудта эмхитэйгээр үнгэрөө. Энэ хүдэлмэриие илангаяа һайнаар эмхидхэһэн XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз 10 үдэрэй туршада 3000 ашаа, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз—4200, Маленковой нэрэмжэтэ колхоз — 5300 ашаа наг шэбхэ поли дээрээ гаргаһан байна.

Гадна, аймагай бүхы колхозууд үрһэнэйнгөө ургаха шадалые дээшэлүүлхын тула нара һалхинда хатаан шанаржуулжа эхилээ. Мүн хартаабхын үрһэн яровизацилагдажа байна. Энэ хүдэлмэриие Маленковой, Ленинэй, Ждановай нэрэмжэтэ колхозууд муу бэшээр эмхидхээ. Тэрэшэлэн Ворошиловай, Кировэй, Маленковой нэрэмжэтэ ба «Красноармеец» колхозуудай огородно бригаданууд эртын овощной культурануудые парнигуудта таринжа эхилбэ.

Манай колхозууд эртын ороохото культурануудай тарилгые эгээн богони болзор соо үнгэргэхөөр хараална. Жэшээлхэдэ, эртын культуранууд болохо горох, шэниисэ ба хара таряае апрелиин 25—27-до тарижа эхилээд, майн түрүүшын декадада дүүргэхэ юм. Тиихэдэ оройн культуранудай—овёс ба ячмениин тарилгые майн 25-да дүүргэхэ байнабди.

Республикынгаа 30 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн манай аймагай колхозно таряашад ба механизаторнууд энэ хабарай тарилгые богони болзорто, агротехническэ һайн шанартайгаар үнгэргэжэ, баян ургасын найдамтай үндэһэ һуури байгуулха байһаниинь дамжаггүй.

Республикын аймагуудта тарилгын урда тээхи хүдэлмэриин ябаса тухай 1953 оной апрелиин 15-най мэдээн

(түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

АЙМАГУУД	Пар ба намарай пар борнойлго	Намарай таряа борнойлго	Намарай таряанда нэмэлтэ тэжээл оруулга
Зэдын	68,3	13,2	—
Сэлэнгын	65,3	30,3	—
Кударын	60,2	—	—
Ториин	58,5	21,9	—
Кяхтын	51,7	100,0	100,0
Иволгын	50,1	52,2	100,0
Тарбагатайн	31,5	19,6	26,8
Мухаршэбэрэй	22,4	1,4	—
Түнхэнэй	16,6	—	—
Заиграйн	14,9	22,4	39,4
Бичурын	13,9	19,0	25,8
Прибайкальска	11,7	—	73,6
Хориин	8,0	—	100,0
Кабанскын	2,4	—	100,0
Закаменай	1,0	—	—
Хэжэнгын	0,3	—	100,0

* * *

Республикын колхозуудта үдэр бүри полевой хүдэлмэри үргэдэжэ байна. Түрүү колхозууд, тракторна бригаданууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэ хурдан темптэйгээр ябуулжа, пар ба намарай парта шииг нойто бариха хүдэлмэри дүүргээд, парай культиваци, хабарай хахалалга эмхитэйгээр ябуулжа байна. Эдэ хүдэлмэринүүдтэй хамта намарай таряанда тэжээл оруулагдана.

Гэхэтэй хамта, республикын колхозуудта полевой хүдэлмэри хангалтагүйгөөр, ехэ удаанаар ябуулагдажа байна. Эртын борнойлгые 3—4 үдэр соо дүүргэхэ ёһотой аад, олон аймагууд энэ хүдэлмэри болошогүйгөөр унжагайруулна. Илангаяа Заиграйн, Бичурын, Мухаршэбэрэй болон бусад аймагууд энэ хүдэлмэри ехээр удааруулна. Мүнөө урда аймагуудта эртын ороохото культурануудые тарижа эхилхээр болоошье һаань, олон колхозууд болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд хүйтэн гэжэ шалтаад, саг үнгэргэжэ байна. Ороохото культура бүхэниие агротехническэ эрхим болзорто тарихын тулада колхозно таряашад тэмсэхэ уялгатай.

Тарилгын урда тээхи элдүүрилгэ хэнэ

ИВОЛГА. **(Телефоноор абтаба).** Тарилга хэхынгээ урда тээ пар ба намарай парые культиваци, лущени хэжэ зөөлэрүүлхэ гээшэ үндэр ургаса ургуулха хэрэгтэ ехэхэн удхашанартай юм. Мүнөө аймагай колхозуудаар энэ хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдажа байна. Жэшээлхэдэ, «Коммунизм» колхоз энэ хүдэлмэридэ уржадэрэй ороод, мүнөө 50 гаран га пар культивацилжа, 119 га намарай парта лущени хэбэ. Мүн «Улаан Оронго», «Красный пахарь» колхозуудта энэ хүдэлмэри эхилэгдээ.

Тиихэдэ мүнөө олохон колхозуудта намарай хара таряанда нютагай болон минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр нэмэлтэ тэжээл үгэхэ хүдэлмэринүүд ябуулагдажа байна. Һүүлэй мэдээгээр «Улаан Оронго» колхоздо—45 га, «3-я пятилетка» колхоздо—30 га, «Коминтерн» колхоздо—35 га намарай хара таряанда нэмэлтэ тэжээл үгтөө.

«Коминтерн» колхоздо ороохото культурануудай үрһые нара һалхинда хатаажа шанаржуулха хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Мүнөө 1520 центнер үрһэн энэ аргаар шанаржуулагдаа. Энэ хүдэлмэри мүн Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо һайнаар ябуулагдана.

П. Фомин.

Механизаторнуудай уялга

Хэжэнгын МТС-эй № 4 тракторна бригадын гэшүүд республикынгаа 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсобо. Тиихэ зуураа, тэдэнэй трактор, машинануудые һайнаар заһабарилжа, хабарай тарилгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаад, майн 30 болотор тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй түсэбэй 50 процентые дүүргэхэ гэһэн социалистическэ уялга абаһан байна. Мүнөө тэдэнэр Кировэй нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ гараад, эртын борнойлго хэжэ эхилбэ.

Б. Базарон.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Колхозно коммунистнуудай һуралсал

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съезд дээрэ баталагдаһан шэнэ Уставай ёһоор коммунист бүхэн идейно-политическэ бэлэдхэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ уялгатай. Партиин Уставай энэ пунктые хэрэг дээрэнь бэелүүлэн, Заиграйн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой коммунистнууд партиин XIX съездын түүхэтэ материалнуудые гүнзэгыгөөр шудалжа байна.

Эндэ партиин түүхын хуряангы курсые шудалха кружок эмхидхэгдэжэ, тэрээндэ 12 коммунистнууд хабаадуулагдаһан байгаа. Мүнөө эдэнэр бултадаа һуралсана. Кружогые хүтэлбэрилэгшэ Любовь Петровна Шалыгина пропагандистаар үнинэй хүдэлмэрилжэ, баян дүй дүршэлтэй болонхой. Энэ нүхэрэй үнгэргэдэг занятинууд идейно-теоретическэ талаараа хододоо һайн байдаг.

Нүхэр Шалыгинагай үнгэргэһэн нэгэ занятинь абажа үзэе. Партиин XIX съезд дээрэ нүхэр Г. М. Маленковой хэһэн элидхэлһээ «Арадай материальна ажана һайн байдалай, элүүрые хамгаалгын ба культурна хэмжээнэй саашанхи дэбжэлтэ» гэһэн бүлэг тухайнь энэ заняти дээрэ хөөрэжэ үгэбэ. Тус темые тайлбарилан ойлгуулха зуураа, нүхэр Шалыгина Советскэ Союзай арадай материальна ажана һайн байдалай саг үргэлжэ ургажа байһан тухай эндэхи колхозой гэшүүдэй ажаһуудалай тодорхой жэшээ баримтанууд дээрэһээ харуулжа үгэбэ.

— Манай эндэ, Старо-Бряньда, колхоз бии болоһоор 23 жэл үнгэрбэ. Тэрэ гэһээр эндэхи тариашадай материальна байдал жэлһээ жэлдэ һайжарна. Ажалта үдэртөө тэдэнэй олоһон олзонь улам ургана. Нёдондо жэлдэ тарианай һайн ургаса абажа, ажалта үдэртөө 2,5 килограмм орооһо хубааһан байна. Тарая тушаалгаар колхознай гүрэнэйнгөө урдахи уялгануудые бүримүһэн дүүргээ.

Республикынгаа 30 жэлэй ойн баярай һайндэрэлгые ажалай амжалтануудаар угтахаар эндэхид бэлэн байна, — гээд нүхэр Шалыгина хөөрөөгөө дүүргэбэ.

Пропагандистын хөөрэһэнэй һүүлээр кружогто һурагшад энэ темээр ехэ олон асуудалнуудые табиба. Любовь Петровна коммунистнуудай эдэ асуудалнуудта тодо һонор харюунуудые үгэһэн байна.

Занятиин дүүрэтэр нэгэ час үлэбэ. Тэрэнэй туршада коммунистнууд нүхэд Балаганский, Трофимов гэгшэд арадай материальна байдалай, элүүрые хамгаалгын ба культурна хэмжээнэй саашанхи дэбжэлтэ тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэд.

Үзэһэн материалнуудаараа коммунистнуудай табиһан конспектнүүдые пропагандист нүхэр Шалыгина занятиин болохоһоо урда тээ шалгадаг заншалтай. Коммунистнууд нүхэд Шигина, Лазарев, Бурлаков ба бусад нүхэр Маленковой элидхэлээр һайн конспектнүүдые табинхай.

—Марксизм-ленинизмын теориие гүнзэгыгөөр шудалхадаа, тобшо конспект табиха шухала. Би урда жэлнүүдтэ конспект табижа шададаггүй байгааб. Тиимэһээ үзэһэн материалаа мууса ойлгогшо һэнби. Мүнөө конспект табиха хэрэгтэ тусгаар анхарал хандуулнаб, — гэжэ нүхэр Лазарев хөөрэнэ.

Колхозой партийна эхин организаци коммунистнуудай политическэ һуралсалда саг үргэлжэ анхаралаа табидаг. Партийна һуралсалай жэлэй эхинһээ хойшо политическэ һуралсал тухай асуудал партийна суглаан дээрэ 5 дахин зүбшэн хэлсэһэн байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой коммунистнууд мүнөө дүн гаргалгын занятинуудта бэлэдхэжэ байна. Эдэнэр табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүдые шудалжа дүүргээд, КПСС-эй Уставые үзэхэеэ байна. Программна материалаа майн 15 хүрэтэр үзэжэ дүүргэхээр хараална.

Б. Ширеторов.

Агитаци тодорхойгоор хэхын түлөө

(„Бурмонголстрой" трестын парторганизациин агитатор нүхэр К. Брянскаягай хөөрөөнһөө)

Автоматическа телефонно станциин барилгашадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри би ябуулнаб. Хүдэлмэриингөө түсэб һара бүри зохёожо, тэрэнэйнгээ ёһоор хүдэлмэрилдэг байнаб.

Партиин XIX съезд дээрэ нүхэр Сталинай хэлэһэн үгэ, съездын түүхэтэ материалнуудаар, СССР-эй Верховно Соведэй IV сессиин тогтоолнууд ба хуулинуудаар, Москвада Улаан талмай дээрэ болоһон шаналал-гашуудалай заседани дээрэ манай вождьнорой хэлэһэн үгэнүүдээр ба бусад темэнүүдээр һүүлэй үедэ хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөөб. Мүн Советскэ Союзай уласхоорондын байдал тухай газетэнүүдэй материалнуудые барилгашадта уншажа үгэдэгби.

Тиихэдээ хөөрэлдөөн бүхэнэйнгөө материалнуудые барилгынгаа бодото хүдэлмэритэй, түсэбөө дүүргэхэ, ажалай журам һайжаруулха, барилгын өөрын үные химдаруулха, хүдэлмэриингөө график дүүргэхэ асуудалнуудтай хододоо холбодог байнаб.

Барилгын хүдэлмэриин өөрын үные доошолуулжа шадаагүйһөө боложо, манай трест ехэ гарзада ородог. Тиимэһээ хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө материал гамтайгаар гаргашалха, ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ би гол анхаралаа хандуулдаг байнаб. Удха һайнтай агитаци нүлөө ехэтэй байдаг.

Барилга дээрэ харуулан ойлгуулха агитаци эмхидхэнхэйб. Лозунгнууд, плакадууд, показателиин доска бии. Тэрэ доска дээрэ барилгаша бүхэнэй үдэр бүриин хүдэлмэриин дүн бэшэгдэжэ байдаг. Хүдэлмэриин дүнгүүдые хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө заатагүй хэрэглэдэгби.

Гэхэтэй хамта, телефонно станциин барилгын, тэрэшэлэн бүхы трестын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда һони һонин лекцинүүд тон үсөө уншагдана. Манай трестын хүдэлмэришэд политическэ, естественнонаучна темэнүүдээр лекци шагнаха дуратай юм.

Һонирхолтой лекцинүүдые эмхидхэхэ тухай парторганизациин секретарь нүхэр Басухаевта нэгэтэ бэшэ хандаһан байгааб. Теэд тэрэ ямаршье туһаламжа үзүүлдэггүй. Энээн тухай партиин райком анхарал табиха бэзэ гэжэ найданаб. Гадна, барилгын хүдэлмэрилэгшэдые уряалһан плакадууд магазинуудта олдодоггүй юм. Манай трестын коллектив 1953 ондо социалистическэ шэнэ уялгануудые абажа, Бурят-Монголой республикынгаа 30 жэлэй ойе эрхимээр угтахын түлөө бэлэдхэжэ байна. Энэ ой хүрэтэр телефонно станциин барилгашад хахад жэлэйнгээ даалтабари гүйсэдхэжэ, станциин барилгын 80 процентые дүүргэхэ байна.

Селькорнуудай ба ханын газетэнүүдэй редакторнуудай зүблөөн

КПСС-эй Ториин айком, «Торейский колхозник» гэжэ аймагай газетын редакци селькорнуудай, ханын газетэнүүдэй редакторнуудай зүблөө һаяхан үнгэргэбэ.

Аймагай газетын хүдэлмэри тухай «Торейский колхозник» газетын редактор нүхэр Павловай элидхэл зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд тус газетын редакциин хүдэлмэридэхи хэдэ хэдэн дутагдалнуудые тэмдэглэбэ. Редакци хүдөө бэшэгшэдтэй нигта холбоо барисаагүй, ханын газетэнүүдэй редакторнуудта зохихо туһаламжа үзүүлнэгүй, хүдөө бэшэгшэдые олошоруулха талаар хүдэлмэри ябуулнагүй, социалистическэ мүрысөөе һулаар харуулна, коммунистнууд болон комсомолецуудай политическэ һуралсал, тарияашад ба малшадай, мүн механизаторнуудай ажал хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай статьянуудые газетэдээ үсөө толилно гэжэ үгэ хэлэһэн нүхэд Кречетов, Григорьев, Сымбылов, Банзаракцаев, Сунграпов, Шадловская, Федоренко болон бусад шүүмжэлбэ.

Һүүлээрнь КПСС-эй айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Шатуев ханын газетэнүүдэй ямараар гаргагдадаг тухай хэлэхэ зуураа, тэдэнэй алдуу дутуунуудые элирүүлбэ.

КПСС-эй айком ба аймагай газетын редакци зүблөөн дээрэ элирүүлэгдэһэн дутуу дунданuудые усадхаха тодорхой хэмжээнүүдые хараалба.

Зүблөөнэй һүүлээр КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Модоров «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ И. В. Сталинай гениальна зохёол тухай лекци селькорнуудта ба ханын газетын редакторнуудта уншаһан байна.

Д. Доржиев.

ХОРИИН АЙМАГТА

ХУДАЛДАА НАЙМААН ХҮГЖЭНЭ

Эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудай гүрэнэй рознично сэнгүүдые шэнээр химдаруулһанай һүүлээр аймагай худалдаа наймаанай организацинуудта үргэн хэрэглэлэй эд бараа худалдалга нилээд ургаа. Жэшээлхэдэ, Хориин раймаг урданайхида орходоо үдэр бүхэндэ 4—5 мянган түхэригэй эд бараа ехээр худалдадаг болоо.

Мебель, оёмол хубсаһа, часы гэхэ мэтэ зүйлнүүд илангаяа гүйсэтэйгөөр худалдагдана.

ЛУГОВОДУУДАЙ СЕМИНАР

Хориин машинно-тракторна станци колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригадануудай бригадирнуудай семинар үнгэргэбэ. Малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха тухай, сабшалан һайжаруулха хэмжээ-ябуулганууд тухай асуудалнууд семинар дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

МҮРЫСӨӨНЭЙ АШААР

Аймаг хоорондын тээрмын коллектив (директорынь нүхэр Краснопеев) республикын 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, амжалтатайгаар ажаллажа байна. Тус коллектив энэ жэлэй түрүүшын кварталай даалгабариие 120 процент дүүргээд, мүнөө хүдэлмэриингөө эршые улам шангадхаба. Кочегар А. С. Кузеванова, тээрмэшэд М. И. Русина, А. П. Климентьева ба бусад нормоёо 140—150 процент дүүргэнэ.

БҮХЫ КОЛХОЗУУД РАДИОТОЙ БОЛОБО

Һаяхан «Гигант» колхоз радиоузелтай боложо, колхозниигуудайнгаа гэрнүүдтэ радиоточконуудые оруулба. Мүнөө тэндэ хамта дээрээ 81 радиоточко хүдэлмэрилнэ. Иигэжэ аймагай бүхы колхозууд радиотой болобо.

ҺАЙРАМАЙ УҺА ТОГТООНО

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд сабшалан ба тарианай полинууд дээрэ һайрамай уһа тогтоохо хүдэлмэриие эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна. Энэ хүдэлмэридэ нүхэр Садовскиин хүтэлбэри доро 20 хүн ябажа, 1000 гаран гектар талмай дээрэ һайрамай уһа тогтоогоод байна.

Б. Намжилон.

Партийна активай суглаан

Хориин аймагай партийна активай суглаан һаяхан боложо, КПСС-эй обкомой IV пленумэй шиидхэбэринүүдые зүбшэн хэлсэбэ.

Тус асуудалаар партиин айкомой секретарь нүхэр Санжиев элидхэл хэһэн байна.

Элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд хабарай полевой хүдэлмэринүүдтэ бэлэдхэхэ, үнгэргэхэ хэрэгтэ бии байгаа ехэ дутуунуудые элирүүлээ.

Партийна активай суглаан зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаа.

П. Содбоев.

Профсоюзна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй семинар

КПСС-эй Зэдын айкомой партийна, профсоюзна ба комсомольско организацинуудай таһаг аймагай профсоюзна организацинуудай райкомуудай ба месткомуудай түрүүлэгшэнэрэй 4 үдэрэй семинар һаяхан үнгэргэбэ.

«СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ И. В. Сталинай гениальна зохёол, партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд тухай, «Профсоюзууд—коммунизмын һургуули мүн» гэһэн темэнүүдээр семинарта хабаадагшад лекци ба элидхэлнүүдые шагнаа.

С. Цыденов.

Тобшо һонинууд

☆**Колхозниигуудай бууха гэр.** Улан-Удэ тородой Железнодорожно районой колхозно рыногэй дэргэдэ колхозниигуудай бууха байра бариигдахань. Мүн эндэ хоёр лабаз шэнээр бариигдаха юм.

☆ **Колхозниигуудта туһаламжа үзүүлнэ.** Һаяхан Кяхтын хүдөө ажахын техникумэй студентнэр амаралтынгаа үдэр колхозуудта воскресник хэбэ. Тэдэнэр Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо барилгын 100 кубометр модо, Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо 1500 гаран һургаал бэлдэжэ үгэһэн байна.

Партизанууд Дээдэ-Үдэ городто орожо байна.
РСФСР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша, БМАССР-эй арадай уранзураашан С. Сампиловай зураһан зурагһаа буулгагдаба.

АГИТАТОРНУУДТА БА ПРОПАГАНДИСТНУУДТА ТУҺАЛАМЖА

Соведүүдые тогтоохын түлөө тэмсэл, Бурят-Монголой АССР-ые байгуулга

Зобоһон тулиһан малша бурядай хуби заяае жаргалай хурса гэрэл туяагаар Ленин—Сталинай агууехэ парти анха түрүүн гэрэлтүүлээ һэн. Тэрэ хадаа сүлөөтэ байдалай һалбаран хүгжэлтын үнэн замые бурят арадта заажа үгөө. Энэ хадаа агууехэ ород арадтай хани барисаанай, дарлалта мүлжэлтэдэ эсэргүү, Соведүүдэй засагай түлөө, социализмын түлөө тэдэнэртэй сугтаа тэмсэлэй зам байгаа.

Ород ба бурят-монгол арадуудай агууехэ энэ хани барисаанай үндэһэ һууринь, дарлалта мүлжэлтэдэ эсэргүүгээр сугтаа тэдэнэй тэмсэһэн тэмсэлэйнь эхи захань үшөө бузагай реакциин үедэ сүлэгдэһэн революционернүүдтэй хамта табигдаһан байна. Ородой түрүүшын революциин дарагдаһанай һүүлээр большевистскэ партиин элитэ ехэ ажал-ябуулагшад: И. В. Сталин, Я. М. Свердлов, В. М. Молотов, М. В. Фрунзе, Г. К. Орджоникидзе, В. М. Серов, Е. Ярославский гэгшэд Зүүн-Сибирьтэ сүлэгдэһэн байгаа. Тэдэнэр сибирэйхидэй дунда нюусаар хүдэлмэри хэдэг байгаа. Элитэ большевик-революционер В. М. Серов Дээдэ-Үдын большевистскэ подпольно организациие эмхидхэһэн, хүмүүжүүлһэн байна.

Февральска буржуазно-демократическа революциин һүүлээр В. М. Серов Дээдэ-Үдын хүдэлмэришэд, солдадууд ба тарияашадай депутадуудай эгээл түрүүшын Соведые үүсхэн эмхидхэһэн байна. Дээдэ-Үдын хүдэлмэришэд, бурят-монгол арад зоной үгытэйшүүлэй түрүү түлөөлэгшэд революционно тэмсэлэй искусствые тэрээнһээ шудалһан байна. Байгалай үмэнэ советскэ байгуулалтын илалтын түлөө тэмсэлдэ арадай хүсэнүүдые нэгэдүүлгэдэ шухала үүргэ дүүргэһэн Цыремпил Ранжуров, Павел Балтахинов, Мария Сахьянова шэнги имэ революционернүүдые бурят-монголнуудай дундаһаа большевигүүд ургуулан хүмүүжүүлээ.

Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ саг үеые нээһэн Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин илалта болбол Бурят-Монголой ажалшадта сүлөөтэ байдал олгоһон байна.

Большевигүүдэй хүтэлбэри доро ябаһан хүдэлмэришэдэй, тарияшадай, солдадуудай ба революционно хасагуудай жагсаан тэмсэһэнэй ашаар Бурят-Монголой городуудта засаг түрэ хүдэлмэришэдэй, солдадуудай ба тарияшадай депутадуудай гарта 1918 оной февральда ороһон байна. Тосхонуудта, улусуудта ба станицануудта тарияшадай, хасагуудай ба бурятска депутадуудай Соведүүд эмхидхэгдээ һэн.

Партийна организацинуудай хүтэлбэри доро Соведүүд болбол революционно хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганууды абаһан байгаа. Тэдэнэр Улаан гвардиин отрядуудые, хүдэлмэришэнэй милициие эмхидхэһэн, шахтануудые, типографинуудые, банкнуудые ба промышленна зарим предприятинуудые национализировалһэн, 8 часай хүдэлмэриин үдэр тогтооһон байна.

Нютагай кулагуудай ба ноёдуудай, ламанарай ба попуудай, эсеро-меньшевистскэ этэгээдүүдэй ба буржуазно-националистнуудай ямаршье ааша хүсэлэлгэнүүдынь советскэ засагай илалтын, тэрэниие бэхижүүлхын түлөө Бурят-Монголой ажалшадай эдэбхитэй тэмсэлые һуларуулжа шадаагүй.

Гэхэ зуура, советскэ засагай амжалтанууд, газар бүхэндэ тэрэнэй бэхижэһэн ябадал империалистическэ державануудай дунда, помещигүүдэй, капиталистнуудай ба советскэ засагай бусад бүхы дайсадай дунда ехэ һүйдхэл үүсхэһэн байна.

Антисоветскэ бүхы хүсэнүүд—хариин империалистнууд ба дотоодын контрреволюци — залуу советскэ республикада эсэргүүсэн нэгэдэмэл хүсөөрөө добтолжо ороһон байгаа. Тэдэнэр Советскэ Россиин заха хизаарнуудые бултыень шахуу эзэмдэһэн, контрреволюционно буржуазиин засаг тэндэ дахин тогтооһон байна.

1918 оной намар Бурят-Монголые японско интервентнүүд эзэмдээ һэн. Японо-американска империалистнуудай зарса — сагаангвардейскэ атаман Семеновой банданууд мүн эндэ хорото ябуулгануудаа хэһэн байна. 1919 оной хабар Байгал шадар американска империалистнууд добтолон ороһон байгаа. Японско ба американска интервентнүүд, тэдэнэрээр хүлһэлэгдэһэн сагаангвардейцүүдэй банданууд шунахай терророй, хорото муухай реакциин ёһо гурим Бурят-Монголдо тогтооһон байна. Советскэ засагта дуратай байһан бүхы хүдэлмэришэдые ба ажалша тарияшадые, коммунистнуудые арестовалдаг, тэдэниие зэрлиг муухайгаар зобоодог, буудажа аладаг байгаа. Партизануудые, мүн амгалан һууһан хүн зониие алаха хюдахын тулада хүдөө тосхонууд болон улусуудта гэмнэлгын экспедици эльгээгдэдэг байһан юм. Түрмэнүүдэй багтахаяа болиторнь хүнүүдые хаадаг байгаа. Эрэлхэг зоригто революционернүүд В. М. Серов, Ц. Ц. Ранжуров, К. А. Масков болон бусад олон хүнүүдые сагаангвардейскэ алууршад алаһан байна. 1920 оной эхиндэ тэдэнэр тансахан лэ Троицкосавскда (Кяхта городто) политическэ хэрэгээр сүлэгдэһэн 1500 шахуу хүнүүдые буудажа, сабшажа алаһан байна. Интервентнүүд ба сагаангвардейцүүд ажалшадые тонодог, тосхонуудые болон деревнинүүдые галдадаг байгаа.

Сагаангвардейскэ ба японско интервентнүүдэй шунахай хэрэгүүдээ хэхэ ябадалдань нютагай бүхы контрреволюционно хүсэнүүд: кулагууд, ноёд, наймаашад, ламанар, попууд, буржуазно-националистнууд, меньшевигүүд ба эсернүүд тэдэнэртэ эдэбхитэй туһаламжа үзүүлдэг байгаа.

Бурят-Монголой ажалшад колчаковско-семеновско сагаангвардейцүүдэй ба хариин интервентнүүдэй политикын арадта харша, контрреволюционно байһыень өөһэдынгөө дүй дүршэл дээрэһээ ойлгон үнэншэһэн байна.

Советскэ Россиин бүхы ажалшад мэтэ Бурят-Монголой ажалшад Ленин—Сталинай партиин уряагаар хариин интервенциин сэрэгүүдэй добтолгонуудта эсэргүүсэн, революцяар унагаагдаһан мүлжэгшэ ангинуудай һүйдхэлнүүдтэ эсэргүүсэн бүгэдэарадай тэмсэлдэ жагсаһан байна.

Ород партизануудтай нэгэн хамтадаа ажалша бурят-монголнууд сагаангвардейскэ алууршадтай, хариин интервентнүүдтэй героическаар дайлалдаһан байна. Сагаангвардейцүүдэй бузагай нохосууд, интервентнүүдэй хүлһэншэд—атаман Семенов, барон Унгерн, генералнууд Калмаков, Левицкий тэгшэд ород ба бурят улаан сэрэгшэдэй нэгэдэмэл хүсэнэй сохилтые өөһэдынгөө нюрганда үзэһэн байха юм.

Ород ба бурят-монголнуудай энэ хамтын тэмсэл бүримүһэн илалтаар дүүрэһэн байна. 1920 оной мартын 1-һээ мартын 2-ой һүни Байгалай үмэнэхи партизанууд Улаан Армиин саг үргэлжын частьнуудтай хамтадаа Дээдэ-Үдые сүлөөлһэн байгаа. Энээгээр интервентнүүд болон сагаангвардейцүүд Бурят-Монголһоо үлдүүлжэ ехэнхидээ тонилһон байна.

Советскэ засагые дахин тогтооһон ушар ажалша бурядуудай на-циональна-сүлөөлэлгын хүдэлөөн илан мандаһые, хаанта засагай колониальна дарлалтаһаа тэдэнэй х... тэ мүнхэдөө сүлөөлэгдэһые гэрш... лэн баталһан байна.

Агууехэ Октябрьска социалисти-ческэ революцяар сүлөөлэгдэһэн бурят-монгол арад Ленин—Сталина хүтэлбэри доро олон жэлэйнгээ ту... хэдэ эгээл түрүүшынхеэ өөрынг... гүрэн тогтоожо, шэнэ, социалистическэ ажабайдалые зохёон байгуу... жа эхилһэн байна.

Үшөө 1921 ондо сагаангвардей-цүүдһээ ба интервентнүүдһээ Байгалай үмэнэхи газарнуудай, Дальне Востогой сүлөөлэгдэхэтэй адли бурядуудай автономно хоёр област... нууд—нэгэниинь Сибириин хизаар... составта, нүгөөдэнь Дальневосточ... республикын составта байгуулагдаһан байгаа.

Хоёр жэл үнгэрөөд байхада, 192.. оной майн 30-да Бүхэроссиин Центральна Гүйсэдхэхэ Комитет ... имэ тогтоол баталан абаһан ба...гаа:

«Сибирьтэхи ба Дальна Восто... тохи бурят-монгол автономно об... ластьнуудые социалистическэ Бу... рят-Монголой нэгэ республика ба... гон, Дээдэ-Үдэ город центртэйгээр нэгэдүүлхэ».

Энэ тогтоол нүхэр Сталинай үү... хэлээр баталагдан абтаһан байна. Тиихэдэ нүхэр Сталин национал... ностьнуудай хэрэгүүдые эрхилһэн Арадай Комиссараар хүдэлмэрилжэ байһан юм. Эгээл иимэһээ дэлхэй дээрэ олонациональна социалисти... ческэ эгээл түрүүшын гүрэниие бай... гуулагша ба тэрэнэй вождь агууехэ Сталин национальна талаар бэ... тодорхойлхо арга бурят зон... олгоо гэжэ тэдэнэр тоолодог. Автономно хоёр областьнуудые хэ... таргаха, тэдээндэ Прибайкальска губерниие нэгэдүүлхэ, шэнэ респуб... ликын территори дээрэхи засаг тү... рые Бурят-Монголой революционно комитедтэ бүримүһэн үгэхэ тухай түүхэтэ телеграммые 1923 оной июль соо нүхэр Сталин эльгээһэн байгаа.

Бурят-Монголой Соведүүдэй н... гэдэхи съезд 1923 оной декабриин 4-дэ боложо, Ревкомой гарһаа засаг... гаа абажа, республикын тогтоһ... батадхажа, Центральна Гүйсэдхэхэ Комитет һунгаһан, Президиум Арадай Комиссарнуудай Совед... бии болгоһон байна.

Залуу республикын гражданин... дай үмэнэ тон ехэ зорилгонууд ... бигдаһан байгаа. Тиихэ үедэнь ре... публикын экономикын гол һалб... ринь—хүдөө ажахы улам муудаж... байгаа. Тэрэнэй ехээр му... даһыень имэ жэшээ ба... римтанууд гэршэлнэ: 1916 онһо... 1923 он хүрэтэр Бурят-Монголдо тарилгын талмай 34,6 процент ба... болоо, хонидой тоо толгой—10 про... цент, адуу моридой ба эбэртэ бо... малай тоо толгой—27 процент үсө... рөө һэн.

Мүн промышленностиин байда... баһал муу байгаа.

Түрүүшынгээ табан жэл соо ре... публикын оршожо байгаа үедэ эд... зорилгонууд шиидхэгдэһэн юм. Эко... номическа шэнэ политикые хэлбэ... ришэгүйгөөр бэелүүлһэн ушар хүдөө ажахые эли бодоор хүгжөөн ... жүүлээ. Энээнтэй хамта промыш... ленна предприятинуудай ажал ябуулганһ һэргэжэ эхилээ һэн. 1927—1929 онуудта промышленнос... тиин валовой продукци 1923—192... онуудайхида орходоо 130 процент, капиталовложени—190 процент е... болоһон, хүдэлмэришэдэй тоо 4... процент олошороһон байгаа. Мүн культурна байгуулалтын талаар ба... ехэ амжалтанууд туйлагдаһан бай... ха юм.

НҮХЭД КОЛХОЗНИГУУД! Сабшалангаа һайжаруулаа һаал, ехэ үбһэ абахат

Сабшалан уһалха, үтэгжүүлхэ, сэбэрлэхэ хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулагты!

хозуудай сабшалан дээрэ

ОЛГА. (Телефоноор абтаба). й үедэ аймагай колхозууд н сабшалан һайжаруулха таехэхэн хүдэлмэри хэжэ байна. элхэдэ, «Улаан Оронго» колтэжээл бэлэдхэлэй бригада зоййнгоо сабшалан дээрэ 5 гаран ашаа наг шэбхэ гарадхаа Мүнөө тэдэнэр уһаин системэ барихын тулада бэлэдхэжэ байна. Энэ бригагэшүүдэй дунда колхознигууд юв, Жапов гэгшэд эрхимээр мэрилнэ.

олгын сельсоведэй «Коминколхозой гэшүүд 300 гаран сабшалан дээрээ һайрамай оггоогоо. Мүн «Коммунизм» здо шинг нойто бариха хүдэлхэгдэжэ байна.

Ф. Фомин.

* * *

ХТА. (Телефоноор абтаба). Кирчнска сельсоведэй Сталиэрэмжэтэ колхозой гэшүүд аран гектар сабшалангаа моулууһаа сэбэрлээд, 40 шаонно наг шэбхэ гаргаба.

колхоздо саг үргэлжын тэбэлэдхэлэй нэгэ бригада хүрилнэ. Тэрэ бригадые нүхэр рун Данжуров хүтэлбэрилдэг Мүнөө энэ бригада Доодо Хара Хотогор гэжэ газара сабшалан һайжаруулха хүриңүүдые үргэнөөр ябуулжа Ойрын үдэрнүүдтэ канавын сабшалан уһалжа захалхараалагдана. Бригадын гээй дунда нүхэд Д. Анчикова, ымбеев гэгшэд илангаяа һайажаллана. Мүн бригадир нүДанжуров өөрөө эрхим ажалай э харуулдаг юм.

бригадын гэшүүд республиа 30 жэлэй ойе нэрэтэй түрэр угтаха гэжэ шиндэбэ. Тэ- энэ жэл колхозойнгоо сабгай газарые хоёр дахин уһалэгжүүлжэ, 500 гектарһаа доошэ талмайһаа гектар бүриин тнер үбһэ хуряаха зорилго а.

Б. Дымбрылов, манай корреспондент.

Һанаа амар һуухаяа орхихоор болоо

Адуу малдаа тэжээлэй бата база байгуулаагүй дээрэһээ Торинн аймагай колхозууд малажалаа хангалтагүйгөөр хүгжөөжэ байна.

Хараад үзэхэдэ, эндэхи колхозууд үбһэ тэжээл элбэгээр суглуулха арга боломжотой юм. Аймаг дотор арба гаран гол, горхонууд урдадаг. Энээнине зүбөөр хэрэглэжэ шадаа һаа, нилээд ехэ сабшалангай газар уһалагдаха байна. Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлдэ аймаг дотор 1874 га сабшалангай газар уһалагдаһан һаа, мүнөө жэлдэ энэ талмай хоёр дахин ехэдхэгдэхэ ёһотой. Аймаг дотор гурбан мянгаад гектар сабшалан уһалагдадаг гэжэ тоологдодог юм. Теэд аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһаг, тэрэнине даагша нүхэр Б. Дамбаев иимэ ехэ уһалууриин сабшалангай байбашье, оройдоо 500 гектар уһалха даалгабари колхозуудта үгэһэн байгаа. Энэ хадаа сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ бэшэ, харин энэ хэрэгые хойшо татаха байна. Тиимэһээ аймаг дотор сабшалан уһалха хүдэлмэриин муугаар ябуулагдажа байһаниниье ойлгосотой. Мүнөө оройдоо 700 гектар газар уһалагдаа.

Аймагай 12 колхозой 6-ниинь тэжээл бэлэдхэлэй бригада мүнөө хүрэтэр эмхидхээгүй байһаар. Эмхидхэгдэһэн 6 бригадашье муугаар хүдэлмэрилнэ. Аймаг соогоо түрүү бригада гэжэ тоологдодог «Улаан-Тори» колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригада (бригадирынь Норбо Гончиков) 10 хүнһөө бүридэнхэй. Энэ колхоз 1000 гаран гектар уһалууриин сабшалантай. Тэрээнине уһалжа боломоор Тори, Сарастуй, Жаргаланта гэжэ уһаар элбэг горхонууд бии. Эдэ горхонууд мүнөө урдажа байна. Эндэ 205 га сабшалан уһалагдаад, саашадаа энэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэнэгүй. Энэ бригада сабшалангай газарта наг шэбхэ гаргаха түсэбөө холо дүүргээгүй. Хамта 16 мянган тэргэ шэбхэ гаргаха байһанаа, 10438 тэргэ гаргаа, 1500 гектар сабшалангай газар модо шулууһаа сэбэрлэхэ байһанаа, оройдоо 351 гектар сэбэрлээ.

Бэшэ табан колхозуудай тэжээл бэлэдхэлэй бригаданууд 5—6 хүнүүдһээ бүридэнхэй. Эдэ бригаданууд сабшалангай газар үтэгжүүлхэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулна.

Аймагай бусад 6 колхозуудта тэжээл бэлэдхэхэ бригаданууд мүнөө хүрэтэрөө эмхидхэгдээгүй байһаар. Эдэ колхозууд сабшалангайнгаа газарые уһалха, модо шулууһаа сэбэрлэхэ, наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэриие тэсэшэгүй муугаар ябуулжа байна. Ленинэй нэрэмжэтэ, «Улаан-Бургалтай», «Красное знамя», «Коммунизм» колхозууд нэгэшье гектар сабшалангай газар уһалаагүй, тон үсөөхэн тэргэ наг шэбхэ сабшалан дээрээ гаргаһан, сабшалангай газар модо шулууһаа сэбэрлэхэ талаар мүртэй юумэ хээгүй байһаар. Эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд нүхэд И. Самойлов, Б-Ц. Ванданов, И. Шестаков, П. Кречетов гэгшэд имагтал үбһэ тэжээлэй дутамаг дээрэһээ малаа тон муугаар, ехэ гарзатайгаар ондо оруулжа байһанаа мэдэбэшье, ерэхэ үбэлжэлгэдэ малдаа хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулнагүй. Иимэ ушар юундэ тохёолдооб гэхэдэ, аймагай хүдөө ажахын таһаг ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, МТС-үүдэй директорнүүд энэ хэрэгтэ ямаршье харюусалгагүйгөөр, хайша хэрэгээр хандана гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Зелёнко, корнеклубнеплодуудые ехээр тарижа, малаа шэмэтэ тэжээлээр хангаха шухала. Теэд энэ хэрэгые аймагай колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд мүн лэ тооногүй. Илангаяа Ленинэй, Молотовой нэрэмжэтэ, «Улаан-Бургалтай» колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй һанаа амар һуудагые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Эдэнэр тэжээлэй культурануудай үрһэ олохын түлөө анхаралаа табинагүй.

Д. Доржиев, манай корреспондент.

Воскресник эмхитэйгээр үнгэрөө

ВО-СЕЛЕНГИНСК. (Телеор абтаба). Сабшалангаа һайулжа, үбһэ ногооной үндэр ургаса хуряажа, үбэлжэлүедэ хүсэд хүрэхэ тэжээлээр малаа хангаха хэрэгтэнь айпредприятинүүд, һургуулиба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгболон албахаагшад колхоа ехэ туһаламжа үзүүлнэ. релиин 12-то болоһон воскресхамта 2600 хүн, 300 гаран тэргэ, 30 гаран автомашинахабаадалсаба. Нэгэ үдэрэй а соо колхозуудай сабшалан 9800 ашаа наг шэбхэ, 55 тэргэ шубуунай аргал таргагдаа, 2000 гектар сабшалан модо шулуунһаа сэбэрлэгдээ. Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой Жаргалантын уһалууриин системэдэ хэрэгтэй 275 кубометр модон хюрөөдэгдэһэн байна.

XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо болоһон воскресниктэ колхознигууд, хүдэлмэришэд, албахаагшад, Дунда-Бүхэнэй долоон жэлэй һургуулиин һурагшад — хамта 75 хүн хабаадалсажа, 600 гаран ашаа наг шэбхэ сабшалан дээрэ гаргаһан, 320 ашаа шэбхэ сабшалан дээгүүр тарааһан, 85 гектар сабшалан модо шулууһаа сэбэрлэһэн байха юм. Тэдэнэр тэжээл бэлэдхэлэй бригадын бригадир Махаченкын ба республикын суута луговод Батышевай хүтэлбэри доро хүдэлмэрилөө.

Галуута-Нуурай шахтын, Селендумын МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд, Селендума тосхоной зон, десятнигуудай һургуулиин курсантнууд ба Селендумын долоон жэлэй һургуулиин һурагшад воскреснигүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадаба.

С. Шарапов.

АЖАЛШАДЫЕ ҺАЙНААР ХАНГАХЫН ТҮЛӨӨ

Худалдаа наймаанай организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй городской суглаанһаа

КПСС-эй Улан-Удын городской комитет ба ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдкомоор зарлагдаһан худалдаа наймаанай организацинуудай ба ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэгородской суглаан һаяхан болобо. Тус суглаанда хабаадагшад «1953 ондо эд бараанай эрьесын түсэбые дүүргэлгэдэ ба ажалшадые хангалгые һайжаруулгада худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой хүдэлмэрилэгшэдэй зорилгонууд тухай» гэһэн асуудалаар партиин горкомой секретарь нүхэр **П. Е. Ножкиной** элидхэл зүбшэн хэлсэбэ.

—Социализмын экономическа гол хуули ёһоной шухала зорилгонуудай нэгэн—бүхы обществын саг үргэлжэ ургажа байгаа материальна, культурна эрилтэнүүдые хангажа байһан худалдаа наймаанай ба ниитын эдеэ хоолой организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд ехэ харюусалгатай ба хүндэтэй зорилго бэелүүлжэ байна. Энэ зорилгоёо Улан-Удэ городой худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой олон организацинууд, жэшээлхэдэ, Горпромторгын, «Главунивермагай» магазинуудай, шэлэй заводой, Сэлэнгын уһан замай пароходствын ОРС-ын коллективүүд нилээд һайнаар бэелүүлжэ байна,—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Тус коллективүүд худалдан абагшадай хэрэглэмжые хараадаа абалсан, тэдэнэртэй нигта барисаатайгаар ажалладаг, худалдаа наймаае культурнаар эрхилжэ, эд бараанай эрьесын түсэбые хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Нүхэр Степановагай даадаг Горпромторгын № 21 магазинай продавецууд худалдаа наймаа культурнаар эрхилжэ, һайнаар ажаллаһанайнгаа түлөө партиин горкомой болон городской Соведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугые барижа байна. Мүн элидхэлшэ нүхэр Ножкин городой худалдаа наймаанай организацинуудай алдуу дутагдалнуудые тодорхойлон хэлэбэ.

Элидхэл тушаа олон хүнүүд үгэ хэлээ. Тэдэнэр шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгые үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, магазинуудай, ресторануудай, столовонуудай хүдэлмэридэхи ехэ дутагдалнуудые элирүүлээ. Худалдаа наймаанай ба ниитын эдеэ хоолой городской организацинууд үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые бүхы дээрээ миил 94,8 процент дүүргэжэ, арад зондоо хэдэн миллион түхэригэй эд товар дутуу худалдаа. Хүн зоной эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ, илангаяа столовонуудай трестын предприятинууд хангалтагүйгөөр хабаадалсана. Жэшээлхэдэ, нүхэр Тюринай хүтэлбэрилдэг түмэр харгын ресторанай коллектив тон муугаар хүдэлмэрилнэ. Городой олохон магазинууд, столовонууд, ресторанууд эд товараар, эдеэ хоолой зүйлөөр ажалшадые саг сагтань дүүрэн хангажа шаданагүй. Худалдан абагшадай эрилтые хараадаа абадаггүй дээрэһээнь зарим товарнуудые складуудтаа даража байһан баримтанууд элирүүлэгдэнэ. Зарим столовонуудай, магазинуудай хүдэлмэрилэгшэд ажалшадта хойрогоор хандаха, худалдан абагшадые мэхэлхэ ябадал гаргадаг, столовонуудаа, магазинуудаа тогтоогдоһон сагтань нээдэггүй.

Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, худалдаа наймаанай зарим организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, жэшээлхэдэ, ПВЗ-гэй ОРС-ын начальник Гурин, столовонуудай трестын директор Роговой, Бурмонкоопсоюзай центральна базын директор Непомнящих гэгшэд кадрнуудые зүбөөр шэлэн олохо, хүмүүжүүлхэ хэрэгые тоодоггүй дээрэһээ социалистическэ зөөрийе үридэг, хулгайлдаг элдэб хүнүүдые хүдэлмэридэ абажа, материально-харюусалгатай тушаалнуудта табидаг гэжэ үгэ хэлэгшэд хурсаар шүүмжэлбэд.

Мүн зарим магазинуудта, столовонуудта санитарно-гигиеническэ журам сахигдадаггүй, һайн шанартай эд товарнуудые өөһэдынгөө түрэлхидтэ, танил талануудтаа түрүүшын ээлжээндэ табиха гү, али далдаар худалдаха гэхэ мэтын хуули буса ябадал гаргажа, советскэ худалдаанай гуримые бүдүүлигээр эбдэдэг баримтанууд бии, — гэжэ нүхэр Кузьменко өөрынгөө үгэ соо тэмдэглэбэ.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн № 1 гастрономой продавец Курганская, № 22 магазинай продавец Коротеева гэгшэд культурна советскэ худалдаа наймаа эрхилхэ талаар өөһэдынгөө ажалай дүй дүршэл тухай хэлээ.

Эд бараанай эрьесын 6 һарын түсэбые республикынгаа 30 жэлэй ойн һайндэр хүрэтэр, тиихэдэ жэлэй түсэбые Сталинска Конституциин үдэр хүрэтэр дүүргэхые худалдаа наймаанай городой организацинуудай ба ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэришэдые уряалһан хандалга бэшэгые энэ суглаан баталан абаба.

Комсомолецуудай үүсхэл

Яруунын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой элүүрые хамгаалха таһагай комсомолецууд ба залуушуул, Сосново-Озёрско дунда һургуулиин багшанар ба һурагшанар тракторна болон таряанажалай бригадануудта үгэхын тула номуудые суглуулжа байна. Мүнөө тэдэнэр 55 ном суглуулаад байна. Һаяар тэдэнэр «Путь социализма» ба Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудта ошожо, суглуулһан номуудаа бэлэглэхэ, мүн полевой стануудые түхеэрхэ, шэмэглэхэ хэрэгтэнь туһалалсаха юм.

Комсомолецуудай үүсхэлые ВЛКСМ-эй айком һайшаагаад, энэ үүсхэлые дэмжэхыень комсомольско организацинуудые уряалба.

В. Байбородин.

В. Маяковскиин библиотекэ-музейдэ

В. Маяковскиин наһа бараһанойшо 23 жэлэйнь ой һаяхан иин 14-дэ гүйсэбэ. Эдэ үдэрэ столицын ажалшад, мүн а республиканууднаашье стоа ерэһэн хүнүүд В. В. Маяиин библиотекэ-музейдэ олооерэжэ, эндэ эмхидхэгдэһэн вкые ехэтэ һонирхон хараба.

В. Маяковскиин библиотекэйн хүдэлмэрилэгшэд, мүн агуупоэдэй творчествые шэнжэлэгэнээнһээ урда олониитэ унадай дунда мэдээжэ бэшэ ан материалнуудые суглуулха ар ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. зейдэ ерэгшэд поэдэй квартиехэтэ һонирхон харана. В. В. овский энэ хоёр бишыхан ком соо 1926 онһоо 1930 он хүрэжаһууһан, ажаллаһан байна. ошо», «Шадалай хүрэхэ шанолойгоор», «Хулпаанууд» бобусад зохёолнуудые Маяковэндэ бэшэһэн юм. Простойхон ерть дэбдинхэй багахан столой дэ В. В. Маяковский «Хорогэжэ поэмээ эгээн түрүүшээр уначарский, А Фадеев хоёрто жа үгэһэн, мүн Н. Хикмет. Арагон хоёртой хөөрэлдэһэн юм.

Квартира соонь тон юрын байай. Стол дээрэнь поэдэй записнижкэ, авторучка, карманна «Волга-Волга» папирос, заа, кистьнүүд, шэрэнүүд, нон болон бусадшье зүйлнүүд тай. Зөөлэхэн диванай дээдэ хананда выставкэ тухай афиыгоотэй байна. Энэ выставкэнь В. В. Маяковскиин творчествын 20 жэлэй ойдо зорюулагдаһан байгаа. Поэдэй нэрлэдэг «Универмаг» гэжэ полко дээрэнь цомууд, чайник, биллиардна кий... табяатай байна. Углуудань холодильник, буфет, телефон, томо гардероб. Ондоо юушьегүй. Эдэ бүгэдые харахада Маяковский ажаһуухын, ажаллахын тула гүрэнһөө ба арадһаа шухала хэрэгтэй юумэнүүдые абадаг, гүрэнэй болон арадай аша туһада бүхы хүсэ шадалаа үгэдэг байгаа гэжэ этигэмээр байна.

Маяковскитанай бүлэнэрэй фотографи выставкэдэ түрүүшынхеэ табигдаба. Энэ фотографи соо эжы абатайгаа сугтаа балкон дээрээ долоотой Володя Маяковскиин байһые харанабди. В. В. Маяковскиин үшөө хоёр шэнэ фото энэ выставкэдэ табяатай, нэгэнь 1900 ондо, нүгөөдэнь 1905 ондо абхуулһан байна.

Эдир залуу Маяковскиин революционно ажал-ябуулгын үеые (1906—1910 онуудта) харуулһан материалнууд ехэ һонирхолтой.

«Демократическа революцидахи социал-демократиин хоёр тактика» гэжэ В. И. Ленинэй сэнхир гадартай суута номые, мүн «Анти-Дюринг» гэжэ Ф. Энгельсын номые выставкэдэ харанабди. Эдэ номуудые В. В. Маяковский 1907 ондо хүдэлмэришэнэй кружогой хүтэлбэрилэгшэ И. Карахов (нүхэр Ванес) гэгшэһээ абаһан байгаа. Энэ разделдэ мүн революционер Маяковский тухайда охранна отделениин материал табяатай. Агуухэ поэт-гражданин В. В. Маяковскиин бурьялма творческо болон олониитын ажал-ябуулгые, мүн биографи соохи шухала үеые выставкэдэ удаа дараалан харанабди. Маяковскиин ажал-ябуулгань энэ выставкэдэ гурбан үе болон хубаарна.

Нэгэдэхи үень «Маяковский. Горький хоёр» гэһэн темэдэ зорюулагданхай. Тэрэ үеые харуулһан материалнууд соонь «Би» гэжэ гаршагтай шүлэгүүдэйнь түрүүшын ном хүнэй анхарал хандуулна. Энэ ном 1913 ондо 300 экземпляр тиражтайгаар литографида хэблэгдэһэн юм. Энэ ном тушаа А. М. Горький нигэжэ хэлэһэн байна: «би тэрээнэй шүлэгүүдтэй номые уншажа, ехэтэ һонирхооб. Эдэ шүлэгүүдынь тодо хурса үгэнүүдээр бэшэгдэнхэй...» Россидахи революционно хүдэлөөнэй нүлөөн доро, Горькиин туһаламжын ашаар Маяковскиин идейнэ болон творческо талаараа ургаһые саашанхи документнүүдтэ харанабди.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революци Маяковскиин творчестводо шэнэ үеые нээһэн байна.

Маяковскиин зохёолнуудһаа абтаһан олон тоото цитатанууд болон хэлэһэн үгэнүүдынь тусхай стенднүүдтэ табяатай байна. Эдээнэй дунда байһан нэгэ түүхэтэ документ хүнүүдые һонирхуулна. Энэнь 1917 оной ноябриин (17) 30-да болоһон искусствын ажал-ябуулагшадай Союзай түлөөлэгшэдэй Саг зуурын Комитедэй хамтын суглаанай протоколһоо буулгабари гээшэ. Уранһайханай хэрэгүүдээр Гүрэнэй Совет байгуулха тухай гэгээрэлэй Наркомой оруулһан дурадхал тэрэ суглаанда зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Маяковский тэрэ суглаанда байлсаха зуураа, иигэжэ хэлэһэн юм: «шэнэ засагые һайшааха ба дэмжэхэ хэрэгтэй». «Левый марш» гэһэн шүлэгтэ зорюулагдаһан материалнууд һонирхолтой байна. Энэ шүлэг СССР-эй арадуудай 24 хэлэн дээрэ, хилын саанахи гүрэнүүдэй 14 хэлэн дээрэ хэблэгдээ. Тэрэ үедэ бэшэгдэһэн «150.000.000», «Энээн тухайда» гэһэн, мүн бусад шүлэгүүдынь эндэ табяатай.

Маяковскиин творчествын гурбадахи үеые, А. М. Горькитой сугтаа уранһайханай творчествын шэнэ метод болохо социалистическэ реализм байгуулһан үеые харуулһан материалнууд хүнүүдэй дурые татана. Энэ үеые харуулһан материалнуудынь урдахи хоёр үеынхидэ орходоо гүнзэгы идейнэ удхаараа, уранһайханайнгаа формоор онсо шалгарна. Юуб гэхэдэ, энэ үедэ В. В. Маяковский «В. И. Ленин» гэһэн поэмые, мүн бусадшье хэдэ хэдэн зохёолнуудые бэшэһэн юм.

«В. И. Ленинэй образ Маяковскиин творчество соо» гэһэн темэдэ зорюулагдажа зургаан стенд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэрэй дунда «В. И. Ленин» гэһэн поэмэ гол һуури эзэлнэ.

«Маяковский — капитализмые шүүмжэлэгшэ», «Маяковский ба арадай литературын классигууд» гэһэн стенднүүдынь мүн лэ һайшаалтай.

Маяковский бидэнтэй хамта мүнөө коммунизм байгуулхын түлөө, арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэжэ байна. Поэдэй творчествын угаа ехэ удхашанартай байһые, олонациональна бүхы советскэ литературын хүгжэлтэдэ, мүн хилын саанахи олон тоото прогрессивнэ уранзохёолшодой мэргэжэлээ дээшэлүүлгэдэнь түйлай ехээр нүлөөлдэг байһые һүүлшын стенднүүд эли тодоор харуулна. Олон тоото советскэ ба хилын саанахи уранзохёолшод болон ниитын ажал-ябуулагшадай (Сурковай, Кирсановай, Н. Хикмедэй, Л. Арагоной, Го Мо-Жогой) хэлэһэн үгэнүүд эндэ бии.

Гайхамшагта турецкэ поэт Н. Хикмет В. В. Маяковскиин нэрэмжэтэ библиотекэ-музейдэ ерэхэдээ иигэжэ бэшэһэн байна: «Агуухэ хани нүхэр, агуухэ поэт, агуухэ хүн, минии түрэл аха Маяковский! Хэдэн олон жэлнүүдэй үнгэрһэн хойно шинии шанга, үнэн сэхэ гарые би дахин баринаб. Энэ гарыешни би хододоо баринаб. Зол жаргалай, эрхэ сүлөөгэй ба һаруул һайхан ерээдүйн түлөө тэмсэдэг бүхы үнэн сэхэ хүнүүд шинии гарые хододоо барина. Жэл ерэхэ бүри ши үшөө һаруул һайхан, үшөө ехэ хүсэтэй болонош...

...Ши мүнөөдэршье хүн түрэлтэнэй дайсадта эсэргүү Корейдэ, Турцида, Францида, Европодо, Америкэдэ, Азида ба Африкада тэмсэһээр ябанаш. Түрэһэн ахамнай, бидэнэр шамаараа омогорхонобди, шамдаа дурланабди, бидэнэр шамһаа һургаал абанабди, һургаал абахашье байнабди».

С. Уробхеев.

В. В. МАЯКОВСКИЙ

Хэтэрһэн суглаашад

Үүрэй сайхатайл адли, эртүүр
Үдэр бүхэндэ харадагби:
Хэн-глав,
хэн-ком,
хэн-полит,
хэн-просвет намда хэрэгтэй гээд,
хүнүүд зургаанаар тарадаг юм.
Арайл ороходошни татаад үүдынь,
Аадараар сасахал саарһан хэрэгүүдынь.
Арбаад-хорёодоор—эгээн шухалыень!—
һабардаад,
Ажалшад шамдана суглаандаа.
Асууба гэлэйт:
«Аудиенци үгэжэ шадаха гү, үршөөн?
Аяар үнинһөө иишэдэ ябанхайб»—
«Үгы, Иван Ваныч суглаанда ошоо.
Гукон ба Тео хамтаранхай».
Бэдэ уруугаа зуу дахин дамжахаш,
Үе заяандаа үзөөгүйгөө үзэхэш.
Баһал: «Час болоод ерэхэт гээл һэн,
Суглаантай:—
Губкооперативаар лагбан
худалдажа абалган».
Час болоод
Секретарьтайгаа
Секретарьшань
Үгы—хаанаб даа?
22 хүрэтэр наһаараа тудаашань
Комсомолой суглаанда.
Дахяад абирнам—һуни болонхой
хаанаш—
Долоодохи дабхарта. Шэг шарайм—
Гоомой.
«Одоол ерээбээ Иван Ваныч?»—
«Үгы, суглаанда,
А-бе-ве-ге-де-е-же-зе-комой».
Ганиршоод,
Суглаандань сүмэржэ оробоб.
Галзуу хараал элбэгээр шэдэн.
Харахадам:
Хахад лэ бэенүүд һуунал.
О, шудхэр абаг!
Алим бэ эдэнэй нүгөөдэнь?
«Алаал!
Хэршээл!—гээд хашхаран гүйнэм.
Уйгаргүй зураһаа ухаамни уймаба.
Угаа налагай секретариин хүүр гэнтэ
дуулдаба:
«Хоёр суглаанда һуунал эдэшни зэргэ
Хорин суглаанда
Үдэртөө үрдихэ хэрэгтэй.
Дурагүйшье һаа, шуураха ушар ерэдэг.
Доодо хубинь эндэ,
Нүгөөдынь—бэшэ тээ».
Унтахашье нойр һалаа.
Үүр сайба.
Угтанам нарые иимэ хүсэлдэ абташоод,
«Халаг даа,
Зарлаһайб үшөө нэгэ суглаа—
Хамаг суглаае хорижорхихо тушаа!»

Ородһоо Николай Дамдинов оршуулба.

Малаа тураажа байна

(Редакцида ерэһэн бэшэг)

Мүнөө малай үбэлжэлгын тон харюусалгатай үе ерэбэ. Зүгөөр, Закаменай аймагай Хамниин сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд ниитынгээ малые гээлтэ хоролтодо оруулангүй, хүсэ шадал һайнтайгаар ондо оруулха тушаа һаналаа огто табинагүй. Үбэлэй сагта үбһэ тэжээл гам хайрагүйгөөр гаргашалһанһаа боложо, мүнөө малдаа эдюулхэ тэжээлгүй шахуу болошоод байна. Харин колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшын уялгые дүүргэгшэ нүхэр Яньков үбһэ тэжээлэй нормые бүри багадхаад, малые адуулганда найдадаг болошоо. Малаа адуулжа эхилһэнһээнь хойшо үргүүлһэн, тураһан малнуудай тоо үдэрһөө үдэртэ олошорно. Апрелиин 1-нэй байдалаар 82 толгой адуун, 202 толгой эбэртэ бодо мал, 806 толгой хони ямаан тураһан байгаа. Илангаяа ахалагша хонишон Цырен Хандуевагай даажа байдаг отарада бүхы 300 хонидойнь хахадынь шахуу, 374 хонитой Тогошо Мункуевагай отарада 108 хонид ехээр тураа. Тиихэдэ Дари Цыреновагай хүтэлбэрилдэг гүүртэдэ үнеэд мүн лэ олоороо тураа. Энэ гүүртэдэ хамта 82 толгой бодо мал бии аад, тэдэнэй 22-ынь тураанхай гэжэ тоологдоно. Тус гүүртэдэ жэлэй эхилһэнһээ хойшо 7 толгой мал гарзалба. Даалгагдаһан хэрэгтээ зарим малшадай харюусалгагүйгөөр хандадагай гэмээр 10 толгой адуун, 33 толгой эбэртэ бодо мал, 31 толгой хони ямаад шонодо эдюулэгдээ.

Колхозой правлени болон зоозетеринарна мэргэжэлтэд тураһан малай харууһа ба эдеэлүүлгые һайжаруулха тушаа хэмжээ абанагүй.

Харин тинхэдэнь малнууд адуулгада ябаад, туражал байна. Гэхэ зуура, аймпотребсоюзай складууд соогуур ехэхэн хэмжээнэй комбинированнэ тэжээл худалдагдажа абтагдаагүй хэбтэжэ байха юм. Комбинированнэ тэжээл тэндэһээ худалдажа абаад, тураһан малдаа юундэ эдюулнэгүйбта гэжэ нүхэр Яньковһоо асуухада, «мүнгэн байхагүй, нүхэр» гэжэ харюусана.

Түл абалга зүндөө орхигдонхой. Түлнүүд, илангаяа энэ жэл түрэһэн хурьгад уйтан, ниигтэй хүйтэн, вентиляцигүй байранууд соо түрисэлдэжэ хононод. Энэ ушарһаа түлнүүдэй муудаха, гарзалха ушарнууд үзэгдэнэ.

Иимэ байдалые саашадань тэсэжэ болохогүй.

А. Ловцов.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн VII сесси

Политическэ комитедтэ

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 16. (ТАСС). Дэлхэйн шэнэ дайнай аюул зайлуулха зорилготой хэмжээнүүд тухай, арадуудай хоорондохи эб найрамдал болон хани барисаа бэхижүүлхэ хэмжээнүүд тухай асуудалаар польско дурадхалнуудые Политическэ комитедэй үсэгэлдэр үглөөнэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө. Бразилиин, Мексикын, Ливанай, Индонезиин ба Франциин түлөөлэгшэд заседани дээрэ үгэ хэлэбэ.

Корейскэ асуудал тушаа бразильска делегациин табиһан резолюциин проект тушаа үгэ хэлэхэ зуураа, Бразилиин делегат иигэжэ тэмдэглэбэ: үбшэлһэн ба шархатаһан сэрэгэй пленэйхидые андалдан абалсаха тухай Хитадай Арадай Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министрын мэдүүлгэ, мүн энэ асуудал тушаа болоһон амжалтатай хэлсээнүүд һайн тэмдэг гээшэ, тэдэнэр бүхы корейскэ конфликтые түргөөр шиидхэхэ үндэһэн болоно. Корейдэ эб найрамдалые һэргээлгэ хадаа дэлхэйн шэнэ дай болюулха түрүүшын ехэ алхам болохо юм гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Бразилиин түлөөлэгшэ хадаа тэрэнэй делегациин дурадхаһан резолюциин проектые һайшааха гэжэ Политическэ комитедые уряалба. «Паньмыньчжоньдо саашадаа хэгдэхэ хэлсээнүүд Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ һаяар туйлаха ябадалда хүргэхэ» юм гэһэн найдабари тус проект соо мэдүүлэгдэнэ. Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнэй баталагдаһан тушаа мэдээсэлые Аюулгүйн Соведэй абаа һаань, үгы гэбэл корейскэ асуудал хаража үзэхые Корейдэхи бусад событинууд эринэ гэжэ ООН-эй олонхи гэшүүдэй һанаа һаань, корейскэ асуудалые хаража үргэлжэлхын тула мүнөөнэй сессиие дахин зарлаха гэжэ Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшэдэ дурадхагдана.

Бэе бэедээ этигэдэг болохо гэжэ уряалаад, Мексикын түлөөлэгшэ польско дурадхалнуудые абахаяа арсаба. Мексиканска делегациин һанаһанай ёһоор, бүхы арсалдаата асуудалнуудаар Паньмыньчжоньдо хэлсэлгэ хэжэ байгаа талануудай хэлсээ туйлаагүй сагта, Корейдэ дай дары зогсоохо тухай дурадхал абтажа болохогүй байна.

Ливанай түлөөлэгшын хэлэһэн үгэ Израилиин правительствын гадаадын политикые эрид шангаар шүүмжэлгэдэ гол түлэб зорюулагдаа.

Сэрэгэй пленэйхидые нютагтань бусааха тухай асуудалаар Хитадай Арадай Республикын ба Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын дурадхал Корейдэ эб найрамдал туйлаха зам дээрэ байһан һүүлшын һаадые зайсуулна, ушарынь энэ дурадхал Корейдэ дай зогсоохо бата үндэһэн болоно гэжэ Индонезиин түлөөлэгшэ тэмдэглэбэ. Генеральна Ассамблей Корейдэ дай зогсоохо тухай шиидхэбэри абаха ёһотой гэжэ тэмдэглээд, Индонезиин түлөөлэгшэ корейскэ проблемые зүбшэн хэлсэлгэһээ зайсахагүй гэжэ Политическэ комитедэй бүхы гэшүүдые уряалба.

Дэлхэйн шэнэ дайнай аюул зайсуулха хэмжээнүүдые Генеральна Ассамблейн абалгада французска делегаци туһалха юм гэжэ Франциин түлөөлэгшэ заседаниин эсэстэ мэдүүлбэ. Гэбэшье, тэрэ хадаа польско бүхы дурадхалнуудые, тэрэ тоодо Корейдэ дайнай ябуулгануудые дары зогсоохо ба корейскэ асуудалые бүхы дээрэнь эбэй ёһоор шиидхэхэ тухай дурадхал дэмжэхые арсаба.

Сэрэгэй пленэйхидые нютагтань бусааха тухай КНР-гэй ба КНДР-гэй шэнэ дурадхал Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ туйлаха зам дээрэ байһан һүүлшын һаадые зайлуулна, Корейдэ дай зогсоолго хадаа уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха ябадалда һайнаар нүлөөлнэ гэжэ французска делегат мэдүүлбэ.

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 16. (ТАСС). Апрелиин 15-най үдэрэй заседани дээрэ Политическэ комитет польско дурадхалнуудые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө.

Заседаниин эхеэр Сириин ба Венецуэлын делегадууд үгэ хэлэбэ.

Польско делегациин оруулһан резолюциин проектые голосовалха үедэ минии делегаци һаналаа бариха юм гэбэшье, тус проект соо хэлэгдэһэн принципүүдые сирийскэ делегациин дэмжээгүй байһан хэбэртэйгээр энээниие сэгнэжэ яабашье болохогүй гэжэ Сириин түлөөлэгшэ мэдүүлбэ. Генеральна Ассамблей дээрэ польско дурадхалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ эб найрамдалай хэрэгтэ шухала удхашанартай байна. Гэбэшье, агууехэ гүрэнүүдэй хоорондо хэлсээ шууд хэжэ, польско резолюциин проект соо хэлэгдэһэн зорилгонуудые туйлабал, бүри һайн байха һэн гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Арабска оронууд элдэб олон ёһо журамтай оронуудай зэргэлээд амгалан байха принципые дэмжэнэ, арабска гүрэнүүд Советскэ Союзтай ба арадай демократиин оронуудтай, мүн баруун зүгэй оронуудтай зохид харилсаа тогтоохоор бэлэн байна гэжэ тэмдэглэбэ.

Тэрэнэй һүүлээр Советскэ Союзай делегациин толгойлогшо А. Я. Вышинский польско делегациин дурадхалнуудые дэмжэн үгэ хэлэбэ. А. Я. Вышинский польско дурадхалнуудые Политическэ комитедтэ зүбшэн хэлсэлгын дүн гаргаба. Дэлхэйн шэнэ дайнай аюул зайсуулха, арадуудай хоорондохи эб найрамдал ба хани барисаа бэхижүүлхэ зорилготойгоор польско делегациин дурадхаһан хэмжээнүүдые абахаяа арсаһан делегадуудай дурдаһан шалтагаанууд үндэһэгүй байна гэжэ мэдүүлбэ.

«Корейскэ асуудал тушаа Бразилиин делегациин оруулһан резолюциин проект тухай хэлэхэ болоо һаа, — гэжэ А. Я. Вышинский түгэсхэлдөө хэлэбэ, — тэрээнтэй түрүүшээр танилсаад байхада, энэ проект анхарал хандуулмаар гэжэ манда һанагдана.

Энэ проектые һайнаар шудалһанайнгаа һүүлээр, энээн тушаа өөрынгөө һаналые нэмэжэ хэлэхэ гэжэ советскэ делегаци найдана».

Заседаниин эсэстэ США-гэй түлөөлэгшэ Гросс үгэ хэлэбэ. Энээнэй урда тээ хэлэһэндээл адляар, Гросс хадаа буу зэбсэгүүдые ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай асуудалаар американска хараа бодолые зүб болгохо, мүн Хойто-атлантическа Пакт ООН-эй Уставай принципүүдые бэелүүлхын тула байгуулагдаһан хэбэртэйгээр харуулха гэжэ дахин һэдэбэ. Американска делегат корейскэ асуудал тушаа Бразилиин делегациин резолюциин проектые дэмжэбэ.

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 16. (ТАСС). Нью-йоркско радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, ООН-эй Генеральна Ассамблейн Политическэ комитет мүнөөдэр бразильска резолюциие нэгэн һаналаар баталан абаа. Энэ резолюциие баталан абахын түлөө бүхы 60 оронууд голосовалба.

Эб найрамдалай Пактын түлөө!

Франциин эб найрамдалай национальна Соведэй саг үргэлжын комиссиин мэдүүлгэ

ПАРИЖ, апрелиин 17. (ТАСС). Агууехэ табан гүрэнэй правительствонуудта эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгрессэй комиссиин эльгээһэн бэшэгтэй дашарамдуулан, Франциин эб найрамдалай национальна Соведэй саг үргэлжын комиссиин хэһэн мэдүүлгэ «Либерасьон» газетэдэ толилогдоо.

Агууехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталалга хадаа уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха һэн гэжэ мэдүүлгэ сооонь хэлэгдэнэ. Тэрэ хадаа ерээдүйн амгалан байдал ба һайн ажаһуудал хангаха аргые французуудта үгэхэ байна.

Индо-Хитадта 6 жэлэй турша дотор таһаралтагүйгөөр дай хэжэ байгаа. Франци хадаа хэлсээ хэжэ, тэрэ дайнда эсэс табихые хүсэнэ. Франциин зонхилогшод германска милитаризмые һэргээхэ ябадал зүбшөөхыень Франциие баалаха һанаатай байна. Франци хадаа германска проблемые эбэй ёһоор шиидхэхын тулада хэлсээ хэжэ эхилхэ эрилтэ табиха ёһотой.

Эб найрамдалай национальна Соведэй саг үргэлжын комисси хадаа амгалан үүсхэл гаргажа, манай ороной аюулгүй байдалай ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай аша туһада хэлсээ хэжэ эхилхые правительствын зүбшөөхын тула али болохо юумэ хэхэ гэжэ бүхы французуудые уряална. Венскэ Конгрессэй хандалга правительствода барюулагдаа.

Коммунистическэ партиин Вашингтон штадтахи организациин хүтэлбэрилэгшэдые сүүдлэнэ

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 17. (ТАСС). Сиэтлһээ Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Смитын хуулиин үндэһөөр үнгэрэгшэ жэлдэ арестовалагдаһан, Коммунистическэ партиин Вашингтон штадтахи организациин 7 хүтэлбэрилэгшэдые сүүдлэжэ эхилээ.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, апрелиин 17. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэр корейскэ Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратанай соединенинүүд бүхы фронтнууд дээрэ американо-английска интервентнүүдтэ, лисынмановска сэрэгүүдтэ эсэргүү бага зэргын байлдаануудые хэбэ гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Мүнөөдэр Арадай армиин зениггэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 3 самолёт унагаагаа.

Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээ һэргээхэ асуудал тушаа

ПЕКИН, апрелиин 16. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээндэ хабаадагша корейско-хитадай делегациин мүнөөдэр толилһон иимэ коммюнике Кэсонһоо дамжуулба:

Үбшэлһэн ба шархатаһан сэрэгэй пленэйхидые нютагтань бусааха тухай хэлсээе хоёр талын холбоо бэелүүлэгшэдэй баталһан, мүн забһарлалга хэхые нүгөө талын дурадхаһан үдэрһөө — апрелиин 11-һээ хойшо 5 үдэр үнгэрөө. Холбоо бэелүүлэгшэ штабной офицернүүдэй апрелиин 16-най заседани дээрэ, корейско-хитадай талын холбоо бэелүүлхэ бүлэгэй толгойлогшын заабариие бэелүүлэн корейско-хитадай талын штабной офицернүүд хадаа нүгөө талын холбоо бэелүүлхэ бүлэгэй толгойлогшодо иигэжэ мэдүүлхые нүгөө талын штабной офицернүүдые гуйба: үбшэлһэн ба шархатаһан сэрэгэй пленэйхидые нютагтань бусааха тухай хэлсээнэй апрелиин 11-дэ баталагдаһанай һүүлээр корейско-хитадай тала хадаа энэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээндэ хабаадагша хоёр талын делегацинуудай заседани һэргээхэ үдэр тухай асуудалые холбоо бэелүүлэгшэдэй заседани дээрэ дары зүбшэн хэлсэхэ ба тэрэ үдэрые тогтоохо гэжэ дурадхаба; энэ үдэрые зүбшэн хэлсэхын ба тогтоохын тула холбоо бэелүүлэгшэдэй заседани хэхээр нүгөө талын хэзээ бэлэн байха тухай мэдэхые корейско-хитадай тала хүсэнэ. Нүгөө талын штабной офицернүүд энэ гуйлтые дары дамжуулха гэбэ.

Заседани дээрэ хоёр таланууд үбшэлһэн ба шархатаһан сэрэгэй пленэйхидые дамжуулан үгэдэг бүлэгүүдэй ажал-ябуулгые хинаха пункт байгуулха тухай, мүн Паньмыньчжоньдо хэлсээнэй боложо байгаа райондо хүнүүдэй ябалга хинаха пост байгуулха тухай асуудалые тэрэшэлэн шудалаа. Апрелиин 16-най үдэр хоёр талын штабной офицернүүд хадаа Паньмыньчжоньдохи хэлсээнэй райондо үбшэн ба шархатаһан сэрэгэй пленэйхидтэ зорюулан хоёр талын эмхидхэһэн, тушаан абалгын центрнүүдые хамтадаа шэнжэлбэ.

Генерал Нам Иртэ генерал Гаррисоной эльгээһэн бэшэг

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 16. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын токийска корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Нэгэдэмэл Нацануудай сэрэгүүдэй командовани США-гэй главна делегат генерал-лейтенант Уильям Гаррисоной гар табяатай иимэ бэшэгые Паньмыньчжоньдо эльгээбэ:

«Корейскэ Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратанай делегациин главна делегат генерал Нам Иртэ.

Танай холбоо бэелүүлхэ бүлэгэй апрелиин 11-дэ дурадхаһанай ёһоор, даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээндэ хабаадагша делегацинуудай пленарна заседанинуудые һэргээхэ ябадалтай холбоотой асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула танай талын холбоо бэелүүлхэ бүлэгтэй апрелиин 18-да гү, али тэрэ үдэрэй һүүлээр удангүй, танай талада таарамжатай сагта уулзаха гэһэн заабариие Нэгэдэмэл Нацануудай командованиин холбоо бэелүүлхэ бүлэгтэ үгэхэ гэжэ Нэгэдэмэл Нацануудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главнокомандалагша намда даалгаба.

Нэгэдэмэл Нацануудай командовани танай талын тусхай хараа бодол тушаа танай табиһан мэдүүлгые шэнжэлэн үзэбэ, гэбэшье тэрэ хадаа гадаадын хэрэгүүдэй министр Чжоу Энь-лайн ба маршал Ким Ир Сенэй мэдүүлгэнүүдтэй холбоотой детальнуудые генерал Кларкын апрелиин 5-най бэшэг соо хэлэгдэһэнэй ёһоор тодорхойлһон ябадалые харанагүй. Гэбэшье, генерал Кларкын мартын 31-нэй бэшэг соо заагдаһан дурадхалые апрелиин 1-нэй бэшэг соогоо танай командалагшадай зүбшөөһэн ябадалые хараадаа абаа һаа, Нэгэдэмэл Нацануудай командованиин дурадхалнуудые абахаар, үгы гэбэл заседанинуудые һэргээхэ бата бэхи база боломоор өөһэдынгөө конструктивна дурадхалнуудые оруулхаар бэлэн байһантнай тухайлагдана. Гадаадын хэрэгүүдэй министр Чжоу Энь-лайн ба маршал Ким Ир Сенэй мэдүүлгэнүүд тухай хэлэхэ болоо һаа, Нэгэдэмэл Нацануудай командовани хадаа, жэшээлхэдэ, иимэ хэмжээ-ябуулганууд зүб ба конструктивна байха, мүн сэрэгэй пленэйхид тухай асуудалые түргөөр шиидхэлгэдэ хүргэжэ болохо юм гэжэ тоолоно:

1) иимэрхүү асуудалнуудта таарамжатай гэжэ мэдэрэгдэдэг заншалтай болоһон Швейцари шэнги гүрэн нейтральна гүрэн болохо;

2) сэхэ нютагтаа бусаагдахагүй сэрэгэй пленэйхид Корейдэ нейтральна гүрэнэй харгалзалгада дамжуулан үгтэхэ, энэнь бодото интересүүдэй тулада хэгдэхэ байна;

3) хүсэд хүрэхэ сагта, жэшээлхэдэ, 60 үдэрэй турша дотор нейтральна гүрэн хадаа харгалзан байһан хүнүүдэйнгээ хараа бодолые тэдэнэй статус тушаа тодорхойлхо арга боломжые хамаата талануудта үгэхэ, тиин энэ сагай һүүлээр нейтральна гүрэн харгалзан байһан хүнүүдэйнгээ хуби заяае амгалан ёһоор шиидхэхэ хэмжээ абаха.

Абтажа болохо хэлсээн зохистой болзорто туйлагдаха юм гэжэ делегацинуудай бүрин составаараа хэхэ заседаниин харуулаагүй һаань, заседанинуудые дахин таһалхань ашагтай байха гэһэн һаналые Нэгэдэмэл Нацануудай командовани баримтална».

Пакистанай правительство тушаалһаа гараба

ЛОНДОН, апрелиин 17. (ТАСС). Карачиһаа Рейтер агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Пакистанай генерал-губернатор Гулям Мохаммед хадаа Хваджа Назимуддиниие Пакистанай премьер-министрын тушаалһаа гаргаба.

Генерал-губернатор США-дахи мүнөөнэй пакистанска посол Мохаммед Али Чоудхури гэгшые Пакистанай премьер-министрээр томилһон ба шэнэ правительство бүридүүлхыень тэрээндэ даалгаһан байна.

КАРАЧИ, апрелиин 17. (ТАСС). Пакистанска радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, үсэгэлдэр үдэшэ пакистанска шэнэ правительство тангариг үгэбэ.

Шэнэ правительствын составта Мохаммед Али Чоудхури, Абдул Кайюм-хан, Зафрулла-хан, Муштак Ахмед Гурмани, Ш. Курешн, А. К. Брохи, А. М. Малик, Хусейн Курешн, Сардар Бахадур-хан ба бусад оролсоно.

Барилдаанай Уласхоорондын спортивна федерациин конгресс дээрэ

РИМ, апрелиин 17. (ТАСС). Барилдаанай Уласхоорондын федерациин конгресс Неапольда болобо. 26 ороной, тэрэ тоодо Советскэ Союзай делегацинууд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

Конгресс хадаа 1954 ондо юрын барилдаагаар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөе Токиодо үнгэргэхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаба.

1955 ондо классическа барилдаагаар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө ээлжээтэ мүрысөө үнгэргэхэ газар тухай асуудал барилдаанай Уласхоорондын федерациин удаадахи конгресс дээрэ 1954 ондо шиидхэгдэхэ байна.

Америкын газетнэ редакторнуудай обществодо президент Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгэ

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 15. (ТАСС). Америкын газетнэ редакторнуудай обществодо президент Эйзенхауэр уласхоорондын байдалай асуудалнуудта зорюулагдаһан үгэ хэлэбэ. «Бүхы арадуудта үнэн зүб эб найрамдал тогтоохо арга боломжо» тухай асуудал мүнөө эгээн түрүү зэргэдэ табигдана гэжэ заагаад, президент Эйзенхауэр хадаа дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ США-гэй правительствын бэелүүлһэн гадаадын политикые үндэһэтэй болгохо ба зүбтүүлхэ, тэрэ тоодо буу зэбсэг яаралтайгаар түхеэрэлгэ, Хойто-атлантическа блок байгуулга гэхэ мэтые зүбтүүлхэ ябадалда үгынгөө ехэнхи хубиие зорюулаа. Уласхоорондын энэ байдалай түлөө харюусалга советскэ политикада тохогдоно, гэбэшье тэрэниие гэршэлхын тула баримтанууд хэлэгдээгүй.

«Өөһэдынгөө хараа бодолые дэлхэйн оронуудай правительствонуудай үнэн сэхээр мэдүүлхые эриһэн саг болоо» гэжэ президент Эйзенхауэр саашаа мэдүүлбэ.

Советскэ союзай хүтэлбэрилэгшэдтэ хандажа хэлэһэн үгэ соогоо, Эйзенхауэр уласхоорондын бүхы проблемэнүүдые шиидхэхэ талаар өөрынгөө программые хараална, «бүхы бусад оронуудай эрхэ хүндэлхэ хүсэлтэй байгаа һаа, арсалдаата эдэ асуудалнуудай нэгэниинышье, ехэ гү, али бага байһанһаа дулдыдангүйгөөр шиидхэгдэхэ аргагүй бэшэ юм», «Холбоото Штадууд хүртэхэ зүб хубитаяа бэедээ даажа абахаар бэлэн байна» гэжэ найдуулна.

Гэбэшье, Хитад ба тэрэнэй национальна эрхэнүүдые һэргээхэ тухай асуудалые үгынгөө энэ хубида бүрин алгасажа гараһан, мүн Потсдамска хэлсээнүүдтэй зохилдуулан Германиин нэгэдэлые һэргээхэ тухай асуудалые алгасажа га[...] байна.

Президент Эйзенхауэрэй х[...]нэй ёһоор, «бүгэдэниитын эт[...] бэхижэхэ» ябадалые хараада[...]жа, «мүнөө дэлхэйдэ ехэ хо[...]той буу зэбсэг түхеэрэлгын [...] гашануудые хороохо удаада[...] хүдэлмэридэ орожо» болохо [...] Энэ зорилгоор бидэнэр эгэ[...] хэлсээнүүдые һайшааха ба т[...]дэ нэгэдэхэ байгаабди. Тэдэ[...]сээнүүд соо иимэ зүйлнүүд [...] болохо гэбэл:

1. Бүхы оронуудай зэбсэгт[...]нүүдэй ба аюулгүйе сахиха[...]гүүдэй хэмжээе байһан тоо[...]гү, али уласхоорондын зүб[...] сасуулалтын ёһоор хизаарла[...];

2. Стратегическэ зарим ма[...]нуудай бүхы продукциһаа [...] бэлэдхэлдэ зорюулагдаһан [...]дань хэлсэжэ таараралдаһан х[...]лалта тогтоохо гэһэн бүхы [...]дай уялга;

3. Амгалан хэрэгтэ [...]лэ [...] энергиие хэрэглэлгэдэ туһ[...] мүн атомна зэбсэг хорилтые[...]лүүлгэ хангахын тула атомн[...]гидэ уласхоорондын хиналта[...]тоохо;

4. Һандаргаха ехэ хүсэтэй буу зэбсэгүүдые хизаарлаха [...] хорихо;

5. Зохихо хэмжээнүүдэй, тоодо Нэгэдэмэл Нацануудай тэлбэри доро инспекци хэхэ [...] системын туһаламжатайгаар, бүхы хэлсэжэ таараралдаһан х[...]лалтанууд ба хорилто[...] бэелүүлхэ».

«Буу зэбсэгүүдые хуряаха [...]раммын детальнууд тон шуха[...] хашанартай ба өөрынгөө ш[...] орёо хүндэ юм» гэжэ тэмд[...] президент хадаа буу зэбсэ[...] хороохо тухай шухала асуу[...] тон юрэнхы эдэ ажаглалта[...] хэжэд хизаарлаһан байна.

Иранай событинууд

ТЕГЕРАН, апрелиин 16. (ТАСС). Иранска меджлисэй заседани мүнөөдэр эндэ болоо. Гражданска ба сэрэгэй эрхэ засагые министрнүүдэй соведэй гарта үгэхые хараалһан «найманай комиссиин» элидхэл правительствын эрилтээр тус заседани дээрэ харагдаха ёһотой байгаа.

Гэбэшье, Франс Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэлһээ харахада, депутат Хаери-Заде гэгшээр толгойлогдоһон оппозициин 8 депутадууд апрелиин 15-най үдэшэ ба 16-най үглөөгүүр Тегеранһаа мордобо. Тиин меджлисэй заседани нээхэ ябадалда шухала кворум суглуулха аргагүй болобо.

«Нируе Севвом» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, политическэ хэдэн олон организацинууд «найманай комиссиин» элидхэлые заседани дээрэ баталха гэһэн Мосаддыгай правительствын эрилтэ дэмжэхэ лозунг доро мүнөөдэр меджлисэй байшангай үмэнэ демонстраци хэхэ гэжэ өөһэдынгөө тала баригшадые уряалба.

Хүдэлмэреэ бүгэдэниитээр зогсоохо тухай мүнөө үглөөгүүрһээ эхилээд Тегеранда соносхогдоо. Тегеранска базар ба городой бүхы магазинууд хаагдаа.

Городой элдэб хубинуудһа[...] демонстрантнууд меджлисэй [...]шангай урда тээхи талмайда[...] Демонстрантнууд «найманай [...]сиин» элидхэл дэмжэхэ гэһ[...] зунгнуудые табиба.

Үйлсэнүүдтэ олон полиц[...] ба солдадууд асарагдаба. [...]дыгай гэртэ ба шахска [...] ошодог үйлсэнүүдые танк[...] броневигүүд хааһан байна.

ПАРИЖ, апрелиин 16. (Т[...] Тегеранһаа Франс Пресс [...]вын корреспондентын мэдээс[...] ёһоор, мүнөөдэр демонстраци[...]дэ Тегеранда полициинхид н[...]ниие буудажа, хүндөөр шар[...]лаа. 4 хүн бага зэргээр ш[...]ба.

12 демонстрантнууд арест[...]даа.

ТЕГЕРАН, апрелиин 16. (Т[...] Оппозицида байдаг үсөөнхид[...] гэшүүд-депутадуудай [...] ушарһаа, меджлисэй заседани[...] нөөдэр болоогүй.

«Бахтаре Эмруз» газетын [...]сэһэнэй ёһоор, Тегеранда м[...] болоһон демонстрацинуудта [...] мянган хүн хабаадаба.

Демонстрацинуудай үедэ [...]гаран хүн арестовалагдаа [...] «Эттелаат» газетэ мэдээсэнэ.

Францида демократическа ажал-ябуулагша[...] мүрдэнэ

ПАРИЖ, апрелиин 15. (ТАСС). Парижска сэрэгэй прокуратурын дэргэдэхи сүүдэй мүрдэгшэ Мишель хадаа үсэгэлдэр, тайлбарилан хэлэхэдэ, арестовалагдаһанайнь һүүлээр 22 үдэр болоод байхада, ажалай Бүгэдэниитын конфедерациин секретарь Люсьен Молино гэгшые дуудажа асараад, түрүүшынхеэ асуулта абаба.

«Юманите» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, асуултын үедэ Люсьен Молино мэдүүлгэ хэбэ. Тэрэнэй һүүлээр Молино мүрдэгшын асуудалнуудта харюу үгэхээ арсаһан байна. Тэрэниие арестовалһан ябадал хуули буса ба тэрэниие гэмнэһэн гэмнэлгэ огто үндэһэгүй байна гэжэ Молино зааба. Советскэ Союзай ба Хитадай Арадай Республикын амгалан дурадхалнуудые бүхы дэлхэйн арадуудай амаршалжа байхада, правительство прогрессивнэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдые, эб найрамдалай тала баригшадые мүрдэнэ. Марсельдэ болохо муниципальна һунгалтада кандидадаар дэбжүүлэгдээб, тиин намайе [...]товалһан ябадал һунгуулиин [...]панида минии хабаадаха арга [...]ломжые засагаархидай хаһах[...]шаатай байһан тухай гэршэл[...] Молино хэлэбэ.

Түгэсхэлдөө, Люсьен Моли[...] зуура сүлөөлхэ тухай эрилтэ[...]дүүлгые мүрдэгшэ Мишельдэ [...]рюулба.

Асуултын үедэ байлсаһан а[...] Брюгье арестовалагдаһан бү[...] патриодуудые түрмэһөө саг [...] сүлөөлхэ эрилтэтэй мэдүүлгэ[...]шэлэн бариба.

Сүүдэй мүрдэгшэ хадаа э[...]дүүлгэнүүд тухай шиидхэбэр[...] сүүдхын турша дотор абаха [...]тай юм гэжэ «Юманите» [...] бэшэнэ.

Прогрессивнэ организаци[...] хүтэлбэрилэгшэдые мүрдэлгэ[...] түү протестын богони болзор[...] бастовконуудые ажалшадай [...] үргэлжэлһөөр байгаа предпр[...]нуудай ехэ списогые «Юм[...] газетэ толилбо.

Классическа барилдаагаар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө

РИМ. апрелиин 17. (ТАСС). Классическа барилдаагаар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн мүнөөдэр Неапольда эхилээ. Тэрээндэ 21 ороной 120 барилдаашад, тэрэ тоодо Советскэ Союзай, Румыниин, Венгриин, Чехословакиин, Швециин, Австриин, [...]ниин, Бельгиин, Даниин, Ф[...]диин, Франциин, Турциин, Н[...] барилдаашад хабаадана.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИ[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства 10-17, пропаганды и переводов 6-84, культуры и быта, промышленности—4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00519. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.